

ELÉRHETETLEN

FÖLD

Kilenc költő versei

MB

279.605

KOVÁCS ISTVÁN

GYŐRI LÁSZLÓ

KONC JÓZSEF

Elérhetetlen föld

Győri László

Mezey Katalin

Molnár Imre

Kiss Benedek

Oláh János

Konc József

Kovács István

Rózsa Endre

Utassy József

versei

Győri László
Mezey Katalin
Molnár Imre
Kiss Benedek
Oláh János
Konc József
Kovács István
Rózsa Endre
Utassy József

Előszót írta: NAGY LÁSZLÓ

Szerkesztette: ANGYAL JÁNOS

A borító Cservenka Ferenc fotójának
felhasználásával készült.

Megjelent
az Elérhetetlen föld kiadásának
50. évfordulójára.

Negyedik, hasonmás kiadás

MB 279.605

Fiatal tehetségek ha fölrepülni rajban akarnak, az néha törvényszerű pillanata az irodalomnak. Az ilyen vállalkozás, túl azon, hogy léteérdekek szövetsége, új szemlélet, újfajta költői értékek fölmutatása kell, hogy legyen. Csak ilyen igénnyel olvassuk verseiket, de sugaras karriert ne jósoljunk nekik, bármennyire közel állnak hozzánk. Ismerünk tönkre prófétált, agyon-segített tehetségeket, a közelmúltból is néhányat. Ám a lehetőség mégiscsak jobb; mint az abszolút lehetetlenség, amiben részük volt.

Elöljáróban fontos néhány szót ejteni társadalmi eredetükről. Verseikből kiderül, hogy szinte valamennyien kétkezi dolgozók gyermekei. Mint ilyenek, átérték és fölfogták szüleik létformáját, ismerik ténylegesen és eléggé a fizikai munkát, az őket körülvevő dolgokat, a természetet, az anyagi világot. Ez máris erénye költészetüknek. Valamennyien egyetemet végeztek, 23–27 évesek. Életkoruk s küldetésük szerint is kötelességük még magasabbra emelni mércéjüket.

Másik eredetük, a szellemi, nem ilyen egyszerű képlet. Hajszálgökökerekkel biztatást kutatnak s találhatnak is a huszadik századi líra forradalmaiban. Dicsérnivalóan csak a romolhatatlan sókat szívják magukba. Hat rájuk okítóan a szürrealizmus éppúgy, mint a huszadik századi racionalisták. De a beat-költők egy-egy vonása is rokonítható velük. Az eddig alig használt nyers szavakat, metaforákat bátran vetik papírra, ami nem obszcenitás, inkább a szűz indulatok rögzítése. Félreértés ne essék: az ő költői létezésük nem függvénye a fontosabb említett szellemi égtájaknak, csak impulzusokról lehet szó, a költői személyiség kialakulásának útjai sokkal rejtettebbek.

A legfontosabb, és amiben mindnyájan megegyeznek, a következő: hűek a magyar költészethez, a folytonosságot folytatni akarják. Kötődnek az empirikus igazságokhoz jobban, mint az előttük járó néhány nemzedék általában. Leszámolnak az ál-szocialista önteltséggel, nemzeti göggel, kerge-séggel, de átgondolva a szerencsétlen múltat, szentenciákat mondanak a jelenre is. A torkonvágott

forradalmak pirosát s gyászát viselik belül. Nevet-séges volna számonkérni tőlük azt a tizenkilencedik századi stílust, amit némelyek megkövetelnek, mint örökérvényű kifejezését a népért, emberiségért föllobbanó nyugtalanságnak.

Befejezésül is e költők főbb jellemzőit említem csak. Általában biztosan verselnek, új hangzásokra sikerrel törekszenek. Sűrítenek teljeserejű költői képből. Némelyikük szálkásan puritán, szatírára, öniróniára erősen hajló. Van, aki kölykösen üde és hetyke. Egyaránt kedvelik a dalformát, szabad verset. A tagoló magyar vers alapján táncos vagy ropogó ritmus-tömbökkel kísérleteznek. Komoly ügyekről komolyan szólnak. Etikus költők, felelősségvállalók. – De antológiájuk kiadására nehezen akadt vállalkozó. Sejteti ez a tény is, hogy kibontakozásuk nem lesz idilli. Költőknek nem éppen áldatlan állapot az ilyen, és vigasztaló, hogy a fehér papír fölött mindenki egyedül van, s valójában csak önmagához fohászkodhat, csak önmagában bízhat. Csak a vers fontos. A vershez sokféle erő kell. Én a jövőre nézve is: hiszek az ő erejükben.

Budapest, 1967. december 23.

Nagy László

GYŐRI LÁSZLÓ

JÖVEVÉNY

Ki erre adta életét,
mossa tisztára magát –
játssza meg jól a jövevényt,
ki szarvasokkal egymagában hált.

Ki erre adta kivesző életét,
szántassa föl a szarvas-palotát –
tegyen úgy, mintha értenék,
hümmögjön vagy ballagjon tovább.

Vegye föl ingét, kötelét
– szarvasra vigyázó kanász –
kívülről tudja e költeményt,
kijátszani így fogja a halált.

A HOLDVIVŐ BÁRÁNY

Lehajlik havasan, hajlik a szivárvány,
azon jődögél le egy fekete bárány.

Az üzenethozó lép a zúzmarában,
farkasfej bóbiskol csipke-maskarában.

Fölhajlik havasan, hajlik a szivárvány,
azon mendegél föl egy fekete bárány.

Mendegél, meg sem áll a fekete bárány,
huzakszik a holdra, magas a szivárvány.

Amikor a holdat túlfölül tapodná,
akkor az a bárány szarvaiba fogná.

Nem ahogy a nyűgöt, nem ahogy a jármot,
nem ahogy foga közt árkon a bogáncsot,

ahogyan a gyertya hordozza a lángot,
úgy viszi a holdat, viszi a világot.

JÉGESŐ

Röpdösik a kukorica fodra,
veri a jég a leveleket,
zöld haja sudara kibomolva,
menekül a mezei sereg.

Lezörög a kukorica-címer,
veri a jég a leveleket,
kisüt a nap, ocsúdik az ember,
gonoszul itt a könyörület.

OROSHÁZI VIRÁGÉNEK

Ez a madár szólni tudna,
nem szólna csak elbújdosna.

Elbújdosna sűrű nádba,
csak tipegne, sose szállna.

Csőrét szárnya alá dugná,
lábát maga alá húzná –

barna tollát fölborzolná,
hullajtáná, vízre szórná.

Se élőtől, se halottól
olyan csodát, hogy magot szór.

Megfogadná, se nem eszik,
se nem iszik, temetkezik.

De ha egyszer megszólalna,
elcsuklana, megfulladna.

KÜLÖNÖS VILÁG

Milyen különös a világ!
Levelesek, zöldek a fák!

Ágaskodnak, milyen elevenek!
befödnek követ meg eget.

Ríkattalak, törődtem veled,
kertemből kifutsz, gyöngé meggy.

Van egy falu, Rákóczi-telep,
volt egy fiú, estig legeltetett –

dombra futott, sárkányt eregetett,
emlékszel, még ott futok veled.

Milyen különös örökké nélküled,
emlékszel, még ott futok veled.

Milyen különös, lehajtom a fejem,
felétek szél fúj, letépi ingemet.

Kölyök majális, férfi körmenet,
kékgálicos, csöndes este lesz.

Eleven fák, kültelki vitrinek,
nem vésnek ide több szívet,

hiszen a szív úgyse őrzi meg
önmagát, a gyullogó szívet.

Gyullogó szívet, önmagát,
milyen különös, elfogyó világ!

RÁKOSPALOTA

Bejárom gyalog majd e várost,
elmondom, mit láttam ott.
Ami van, hát a látomások.
Bottal kopognak, vakok.

Micsoda nyüzsgő, kimarjult valóság!
Árva, ütődött vagyok.
Lampionnál hordják szét a postát,
pagodák állnak ott.

A falhoz állva csókolózni fogtok,
vakolat hull, a vállatok.
Hajnallik majd, kinyitnak a boltok.
No és. Meglátlak ott.

SZÁZÉVES BALLADA

Hol van a régi szerkesztőség?
az árkus, a ténta?
a diák-versek, a sok zöltség?
a sovány poéta?

Föltápászkodott s éhgyomorra
szívta kapcája szagát –
lebattyogott a sarki botba
s „ihaj, ihatnék, nahát!”

így kiáltott föl, s a szatócs,
mellesleg verskedvelő,
a kiskamrába ballagott,
s bort, de mit, hozott elő!

És csevegnek, lassan iszogatnak,
a napból kitelik!
Nem rostálják meg az irodalmat,
se Bajza verseit.

Hol a költő, a segédszerkesztő?
szobor lett belőle!
Egyszerű e kétszerkettő:
nincs verse, kezelője!

Node, Krisztus, a hónapos szoba!
a Pesti Divatlapok!
a Poéta Úr lakályos otthona!
a csizma vagy Vahot!

Kik vállon hordták, a diákok,
a forgószél-ifjúság!
a brúgóval megtömött iszákok!
a megvadult kutyák!

Debrecen a régi szép „hejh”-ek
hátról ott a „há”-val!
a színészek, sekszpiri korhelyek,
Richard jogarával!

Csak e régi szép időket élném!
ki költő, hát zseni!
kivagyai pökhendi volnék és rém
sovány.
Volnék a céhbeli!

*VÖRÖSRÉZHARANG, SOMFABOT,
HUSÁNG*

Járkáltam én, hogy kerengtem,
ehetőre mégse leltem –

ihatóra, kóstolóra,
se kosárra, se korsóra –

üres vízre, kenyérhajra,
csak sóhajra, csak sóhajra.

Mit a sóhaj! hagyjátok el!
van egy zakóm, adjátok el!

Mit a zakó! föl se veszem.
Van egy lila pulóverem.

Úgy mondják, hogy más országból
szakadt ide egy ócskástól.

Hordták ugyan ketten hárman
proletárok Angliában,

node semmi, az vigasztal,
széle-hossza mint az asztal –

Node semmi, odaadtam,
kit szerettem, annak adtam.

Mit pulóver! föl se veszem!
Van még egy-két egzámenem!

Mit a vizsga! csak ez a vers
találja meg, akit keres!

Ne mondja rá a szerkesztő
gyöngye, mint a lélekvesztő:

erős ez, mint az ifjúság:
vörösrézharang, somfabot, husáng!

MÁJUS 35

Egy szubjektív anarchista lélek
feleségével feketézett.

Presszó-hajlat vén kosai
a nőcikék vánkosai.

No, meg a nők, a kedves tohonyák,
póráz a nyakukban, kiskutyák!

Ebecskemód pihegve, lihegve,
cukrot ettek kőre heveredve.

A kutyus pedig fölül feketézett,
de olyan mindegy, bármelyikre nézek.

Nyugi, elvtársak, mi vár odakinn?
Tíz mázsa busz, öt csomag ozalin.

Eszembe jut a te piszkos ügyed,
üres a tavalyi dunsztos üveg.

KÁRTYAKIRÁLY

Figurák ejtenek, menekülni kell
s mit tehetnék? köpök e tömegre.
Van-e egy szerelmes, egy bírói elme,
ki igazat ad, fölment vagy elvisel?

Állj föl, hogy itt vagy. Az lesz a siker!
És hogy vetemedsz ilyen szerelemre.
Megcsókolsz, le is vetkezel, de
úgyse fogom beérni ennyivel!

Kártyakirályként jöttem el ide,
hogy elborultam, nem néztem senkire.
Tajtékzol rám, de nem vagyok hülye.

Eljött az idő, kifosztva a bank.
Tántorogjon, akinek baja van.
Nem tántorgok s nem osztom ki magam.

KIVER A LÁZ, FÖLDEM ELTEMET

Kiver a láz, földem eltemet,
nem tudom, hogy mért vagyok beteg.

Ablaknál, kútnál álldogálok,
látom a fagyos, elmúló világot.

Anyám idenéz, ő sem értheti,
miért lettem idegen neki.

Fölsír, hagy milyen szerencsétlen,
két fia veszik észrevétlen.

Anyám, mondd, mibe fogózkodjak,
üres az óra is, ha kongat.

Szerelem nélkül; munka nélkül
meg kell nyugodni tévedésből.

Tévedni jó, mert hát ismeretlen.
Ki fog követni hétfőn, kedden?

Látomás? eposz? köznapi öröm?
ki vállal szerdán, csütörtökön?

Ki néz rám pénteken, szombaton?
istenem, a vízfejű fájdalom?

S mi marad? csak a vasárnap.
Kollégiumi, kórházi vaságyak.

LIDÉRC

Úr homokján tapos a láb,
levegő dombján fúj a szél,
a szél, a szél, a zöld lidérc –
Tejúton csücsülő fabáb.

Haja ha leng, a bál, a tánc,
a hegedű, a macskabél,
meg a fémhúr, a titkos érc,
egyaránt feszül s egyaránt

ernyed el, hejehuja, járd!
föl, egyre föl! e tűz, e kéj
lobog, lobog, de senkiért,
volna, van, de semmi más,

belénk taposó délibáb,
repülő vasgolyós füzér –
s mi hullunk s mondjuk: nincs tovább,

levegő dombján fúj a szél,
a szél, a szél, a zöld lidérc,
tejúton csücsülő fabáb.

TÖRTÉNELEM

Negyvenötben, negyvenhatban
gazda ija-fia voltam,
ija-fia-borja voltam,
tehát
kulák –
ötvenben meg ötvenegyben
úgy írták a papírokban
ötvenben meg ötvenegyben
hatvanötben, hatvanhatban
tsz-elnök fia voltam
Negyvenötben, negyvenhatban
sose voltam, aki voltam
húsz év múlva Budapesten
albérletben, elesetten
negyvenhatban, negyvenötben
húsz éve volt, lehetetlen,
egy nadrágom, egy szál ingem,
egy szál magam elesetten
ki dobott föl negyvenötben
ki ejtett el ötvenegyben
ki kapott el hatvanötben
amikor még gyerek voltam
ki dobott föl negyvenötben
amikor már férfi voltam
ki kapott el hatvanötben
ki nevetett a kertünkben
ki itatott udvarunkban
negyvenötben, negyvenhatban
ezerkilencszázötvenben
karéjozva lehuppantam
huszárságom nem sirattam
az az orosz halhatatlan
hatvanötben, hatvanhatban
emelkedő-zuhanóban
ültem-e a repülőben
csak a fekete vonatban
hatvanötben, hatvanhatban

ha utaztam, boldog voltam
a jegyemet felmutattam
„ceterum censeo”-t se mondtam
azt se, hogy „esse delendam”
„Karthaginem” ötvenegyben
pedig eleget hallottam
tömörebben, keserűbben
lefordítva, magyarabban
latinul se mondjam soha
csak a punoké a hiba!

A HOLT FOLYÓ

Szőke aszálynők, koronák,
ki voltam? Dobja föl a hant!
Ti, tajtékos disznópofák,
ti, tajtékok, hazátlanok,
hol tolja arrébb a sötét figurát,
a bástyát, a futót, a huszárt,
hol van a nagyárnyú kulák?

Kondérban fő az állkapocs,
a tajtékos disznópofák,
kutya vonít, övé a konc,
vén András kezében kalács,
de kié lesz este majd a tánc,
a vigalom, a nőketforgatás?

Nyílik az ajtó, a kutyákon át
havasan betáncol a nagyárnyú kulák!
A lámpa elalszik, vén András tanyája sötét,
őmage boros –
tajtékaival zúdul a holt folyó,
a Maros.

CÍMVÁLTOZÁSOS NAPILAP

Az ágyból úgy dőlsz ki naponta,
mint zsákból a kóc.

Hajad kifoszlik, arcod csorba
lavórba
lóg.

Dagály van, csapkod a mutató,
időfogyatkozás.

Házmester lötytyint ki vizet
s menetrend szerint
rád dől a zuhatag,
szakálla hab.
Fénylik a zsilett.

Húzza borostás nyugalmadat.
Üvöltenél, no dehát minek?
Zsaluk, ablakok habzanak
s az éjszakát lerántja a nap.

Onnét amonnét mindenütt
ám akkor máshol vagy amott
emide odaát ugyanott
buszok malmi
őrlik a fagyot.

Ilyenkor, ilyen reggelen
lehet csak elmerengenem.

Társak,
kabátot tartanak,
oldódó övek,
sálak.

Nem tömegsír, eleven
tömeg.

Csavarogj, sofőr!

Dűlők poroljanak
járd be a nyarat!
Ha tél van, hát tavasz!
Kölykök, meztelen
füzek integessenek,
és ne félj, hogy este lesz.
Ördögbogarak
járnak a hold alatt,
világoljanak!

És ez a nagy sereg,
a kitaláltak, a pálló proletárok,
félrehajtják az éjszakát.
Pálinkát, kicsi poharot,
csajkát a háborúból,
sisakot inni, inni!
S ami van, hinni, hinni!

Elfáradtatok?
Nyüzsgő sarki órát,
befagyott számlapot!
iskolai kórház,
tömör vashadak!
Tudom, hogy bolondság,
proletár vagyok!

Könnyű hit? Elhagyott,
akár a származás!
Ahogy a lakást,
bevallom haragom,
föl fogok szólalni
ilyen fiatalon!

TOTYOG A BÉKA ZÖLD MALAJBÓL

Totyog a béka zöld malajból,
gyűlölet, undor bennem újból.

Így nézek e fényes körmenetre,
amely itt árad bundákban forogva,
itt tipródok én feldühödve,
zabosan a bájra meg a kecsre,
erre az egész fényes körmenetre,
erre az egész hazarohanásra,
mely kiürít föl nem tölthetően és, néha úgy érzem,
mindörökre.

Külön a téglára és külön a házra,
lakójára, a latin tanárra,
ki messze néz európai és fája a pannon mandula
– hiányozzék innét, diszkrétek vagyunk, egy sor a
versből –

erre az egész fényes körmenetre,
amely itt lejt el tipegve, szemlesütve,
erre a fölfújt pannon-gőg-birkabőrdudára,
amely ma sipít, vernyákol, egymaga polgári zenekar
s dalárda.

LATINKA

„A halál, a halál! Könnyű golyótól elesni,
mereven, némán, de mezőn – szabadon! – lezu-
hanni.
Elhagy a szó, bár szólana szánk, indul a vér bete-
metni,
elhagy a bajtárs, se idő, se erő a homokos földbe
kaparni!

„De a rettenet, hogy itt van a börtön, a kínzás
csattan a szíj, árad a vér, csattan a korbács!
A gúny, a szidalom, az a kínokra semmi, föloldás,
de félni az éjt, hogy szólal a száj akaratlan,
az Ügy, e tömzsi diófa, lesz csupa forgács!

„Kössön a pók, ásson a patkány, jöjjön a surranás,
csak az az egy, annál már jobb a holtbiztos halál,
a testvér árulás –
hétfejű sziklán a gyönyörű tündér, a csábító
Loreley-alak,
hosszú szőke haját csak ez az egy ne fésülgesse
sohasem,
homályos gyűrűjével jegyesem inkább legyen a
lakat!

„Gyerekkoromat, apámat, anyámat elfelejtem,
életem bárhol, bárkinek kéretlen odaadom ingyen,
hóhérok, öljetek, gyilkoljatok kötéllel, golyóval
engem,
legyek örökké halállal álruhás,
nevem senki se ejtse, senki se írja; csak ez az egy
soha:
a testvér árulás!

„Neki e tisztaság az erdőszéli halállal, a lélek
erejével

örökre megadatott;
ezért lehet most kezemben könnyedén, egyszerűen
e göcsörtös rózsafabot –
és ti ifjak, kik körém gyűltetek s nagykelyhű virágot
tartotok szájam elé mint gyönyörű mikrofont,
ezért cicázhattok a szép lánnyal gondolattalanul
és a szép ifjú lány veletek magát sohase tagadva
viszont!

„Keljetek föl a fűről, harmatos, iszamos az este,
lányok, a szoknya gyűrődik, ne kelljen miattam
kivasalni,
induljatok, nézve csillagokra, beesett mellű kő-
keresztre,
éljétek át e századot, a hősiség korát,
hisz a középkori gyávaság annyi, de annyi!

„Csak a hősiség, nem a beesett mellű kőkereszt,
nem a lemenő est, a hajnal, a fölkelő erős!
Te, útra induló, őszhajú ifjú te ne légy,
az őszhajú ifjú én legyek,
gyűjtsd a hű kézfogást, ne felejtsd szövetségesed,
fényesíts engem, gyöngülőt, szöktesd a napra a
veterán-tüzet,
de ne add ki életünk nevét, ne légy áruló s düh-
pöttyös szemedben
földereng majd a hős!”

HALOTT

A genny, a búz, a csont
emléke miénk.
Odavan, nincs, halott,
nem él ő semmiképp.

Nem él ő semmiképp,
a kisfiú halott.
Felnőni s férfiként
élni már sose fog.

Élni bár sose fog,
örökre miénk.
Marakszunk, kis halott,
játékaidért.

Marakszunk, kis halott,
játékaidért:
gazdát cserél a bot,
a szép lövedék.

A szép lövedék
buzogva sustorog.
Dől a gyöngy, a gép
agyagba sül a roncs.

Agyagba sül a roncs,
elég volt, elég.
Kilöki otthonod
a szép lövedék.

A genny, a búz, a csont
elég volt, elég.
Kilöki otthonod
a szép lövedék.

Tőr, fémhalál, mocsok,
lágerföld a rét.
Odavan, nincs, halott,
nem él ő semmiképp.

Nem él ő semmiképp,
a kisfiú halott.
Gyöngykeze ezt a kést
szorítsa legott.

„Gyöngykeze ezt a kést...”
Felugrik, nyí a Front.
Erőd a „gyöngye” nép,
izmod a sok halott.

Izmod a sok halott,
a dzsungel, síkvidék.
Szelíd fű, zöld lidérc,
fejed lehajthatod.

SZOBOR A KÖZTÁRSASÁG TÉREN

Láttam a sírt, a Köztársaság
éjszakai holdudvarát:
a szobor ott bronzba fagyva állt.

Láttam a durva, a földobált
agyag bronzon átütő nyomát:
az ősök ők, a sima unokák
odatapadnak formálva tovább.

HŰSÉG VILÁGA

Hatalmas a szántók ragyogása.
Fölpirkad, mindig földuhog.

Te, ki idejössz, idegen,
s földem próbára teszed:
a kutat meghúzkod,
jószágnak inni adsz,
fejük veregeted,
fölsöpröd az udvart,
száz dologba kapsz –
kisfiad oktatod,
tyúkoknak szórsz magot,
aratnak, aratsz,
kapálnak, kapálsz,
egyszóval zenged
földem dicséretét –
kivet a föld.
Nem elég. Nem elég.

Nem vagy becsületes,
hagyd el a mesét,
a mi dolgunk nem ez!
A föld vet vagy arat,
fölszántja önmagát,
jószág legel, iszik,
a szekér elzörög,
vagonok rakódnak,
csépelnek gépek –
a mi dolgunk nem ez!
Nem ily félelmetes!

Hűség, felelősség
a földön a földért,
valami máshoz,
mint ami vagyunk.

Ez az ország gondolkodó része,
a fölbukó történelem,
erkölcs ekevasa –
és mint boronák fatönk-nehezeke:
a súlyosabb haza.

És így élnek amott
bolyban, elfeledve,
fölszabdalt, elhagyott
világon –
munkások, kik tudják,
a dolguk a munka
s valami más,
valami súlyosabb.
A felnövő, a kitanult vágy,
ami otthonos vagy ami bújtogat.

Ti, kik fölszabadultatok,
hűségből, földből van szívetek.
Ami van, számol vagy ragyog,
de együgyű sereg.

Oldozzátok föl magatok,
ti szabadítsatok!

NYITÁNY

Vízalatti ablakot nyitottam,
nyitottam földfölötti boltot.
Emezett a szájnak, hogy az éhség
ne kezdhesse földi kísértését,
amazt a szívnek, hogy a jószág
leróhassa nagymúltú adóját.
A gyönyör nyitott most ablakot
s boltot a ruhátlan gyönyör.

Föld fölött nyitottam ablakot,
nyitottam ablakot a háznak,

de azt se tudtam, hogy hol vagyok,
„huj”-jal vagy „haj”-jal parolázzak.

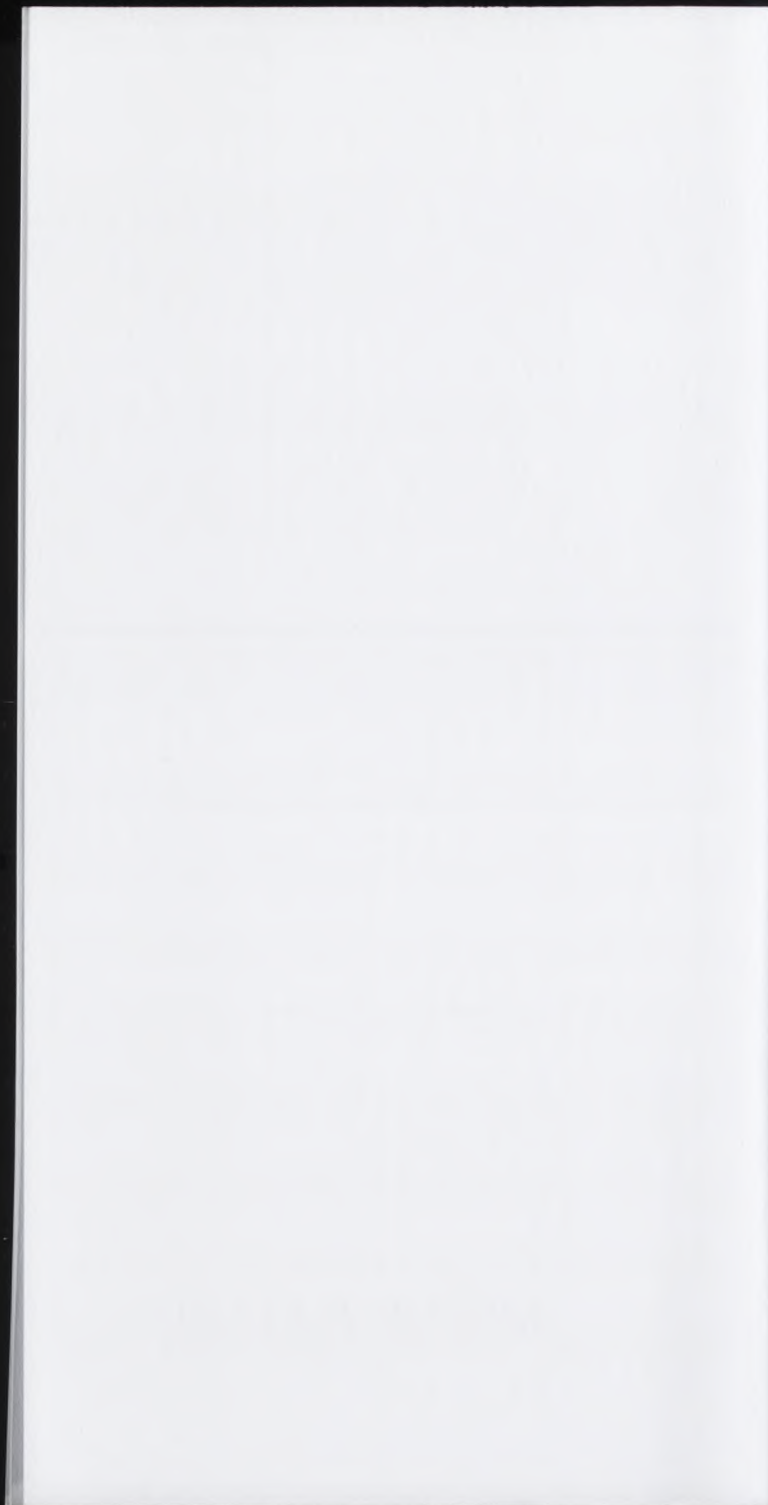
Miféle népből jöttem én,
a törzsjegy kiével egyezik,
kinek szívébe döftem én,
hogy fölvérzek megint?!

Éjszaka volt, őszi vadlibák
jajongtak csúnya nádi hangon,
akár a síp. Hol volt a vihanc?
a hancuk, hajcihők? Víz alá
rogytak a puffadt harmonikák.

Csőrükből vadmagot hullatott
a barbár honvágyak királya,
s ők húzták, csak húzták a magost,
akár a mauthauseni árva.

MEZEY KATALIN

FOHÁSZ UTOLJÁRA

Istenem, adj eleséget,
harchoz halálíg ellenséget,
forró egedhez kemény szárnyat,
messzeségedhez merész vágyat,

csókomhoz adj kerek száját,
szabadságomhoz olajágot.
Szívemre szálljon fényes porhó,
akaratomtól legyek forró,

lábamat növessz már a földig,
szelek uszálya, nem kötődik,
eressz bizással, buktatóval,
élni és meghalni valóval.

ÉNEK

Nem szeretem
a tűzszagot,
magára hagyott
tűz vagyok.

Lángokkal
nem vetekszem,
magamban
megbetegszem,
saját füstömbe
fulladok.

NAGYCSÜTÖRTÖK, NAGYPÉNTEK

Nagycsütörtök, nagypéntek,
arcomig érő bánat,
szabadságom tört virága,
van-e húsvét utánad?

Bomló gesztenyelevél
tornyos bimbajával,
szárnyát vállasan húzó,
felröppenő madárraj.

Jaj, mit ér az ifjúság,
ha önmagába fullad!
Füzéres, fényes nyírfa, én
téplek, csak tékozollak.

Nagycsütörtök, nagypéntek,
arcomig érő bánat,
szabadságom tört virága,
van-e húsvét utánad?

SE NYUGALMAT, SE BIZTONSÁGOT

Mint jéglemez
a meredt sárba,
belefogva
a kapkodásba,
de tisztán, vígan
felkelek,
s várom, hogy tornyos
fellegek
havuk hullatva
oldozzanak
és áldjanak.
A téli szél
ha lábra kap,

s zúzmarák
törve szállanak,
fogamzik fájó
gondolat:
élek a lompos
ég alatt,
aki mit elért,
másra vágyott,
ahol volt,
gazként felburjánzott,
ahonnan elment,
ott hiányzott,
s magában nem talált
se nyugalmat,
se biztonságot.

FORDÍTOTT KÖMÍVES KELEMEN

Jaj, nékem, fordított Kőmíves Kelemen,
palotám falait növelő szerelem,
vertvasú csákányom hiába emelem,
felszökken, felépül Dévavár ellenem.

Elbontom estelig, felépül reggelre,
elbontom reggelig, felépül estére,
egyedül ne legyek foglya is végtére,
bontom, de megépül reggelre, estére.

Bonthatom vágyaim hófehér falait,
űzhetem, hiába, építő hadait,
az ész most kicsi úr, kicsi úr, nem segít,
falakba, falakba vagyok berakva itt.

Jaj, nékem, fordított Kőmíves Kelemen,
palotám falait növelő szerelem,
vertvasú csákányom hiába emelem!
Felszökken, felépül Dévavár ellenem.

HIDEGEBB LESZ

Én nem tudlak szeretni így,
hogy érted magamat adom fel.
Ez a hiány, lásd, nem telik be
se szóval már, se szerelemmel.

Ki attól féltem, elveszítlek,
megtartani már nem akarlak.
Fellázadó önvédelemmel
visszakérem magam, magamnak.

– Cigányszeretőmet elvitte a szél –
dúdolgatnak a zúzos ágak.
Látod, ennek is vége van.
Hidegebb lesz a tél utánad.

ESŐKERGETŐ

Nem szabad esni az esőnek,
eláztatná a szeretőmet.
Már jön értem az utakon,
valahol jön már motoron,

s ha ideér szélmarta arccal,
a mosolyával megvigasztal.
Néz s a szeme melegedik,
arcom belefeketedik.

SZERELMEM

A sóvár víziók elültek
a gesztenyék rőt ágai alatt
a benzinfüstös betonon,
s a zaklatottság is belül, ahol
se nyugalom, se kétségbeesés
úrrá végleg már nem lehet.

Gyerekkorom visszhangos konyháját,
szikár vénasszony öklöket,
nyakam kemény, faragott igáját
varázslóként, ujjain hozza vissza,
édes arcán torz vigyor,
szemölde fölött vörösség.

S a feltámadás legszebb köntösében
újraéled megalázott korom.

SZÉGYENEM

Nem volt szabályos papírom
s a gondnokok tőlem óvták a nép vagyonát:
az egész magyar egyetemnek
nem értem meg egyhatodrészt szobát.
Így lettem végül zuglakó ott,
hol jog szerint otthon vagyok.
No, dehát nincs más: átkozódni,
sem szégyenkezni nem fogok.

ÚJ VÁROS

Ide mindenki messziről jött,
busszal, vonattal érkezett;
hoznak, csak hoznak egyre minket
kéményes, szeles reggelek.

Hogy a kabátot ne a csontig
fújja át a szél az úton,
felhajtottuk fél konyakunk,
pálinkánk, ami szóra indít.

Elhoztuk, amit hozhatunk,
szerencsekeresők, menekvők,
kezünket, vállunkat, fejünk
eladjuk, ha lesz rá vevők

ezen a kormos piacon,
pénzre, ruhára elcseréljük,
szórakozásra, társakért,
miből, hogy telik a haszon.

Szikkadt kenyérrel, üveg borral
vállon a szíjas aktatáska.
Tán itt betelik, ami nem telt,
boldogtalan Amerikánkban.

KŐFEJ

Mintha a kivédhetetlen
szorítná falhoz,
hőkölne még,
de tovább nem lehet:
a ferde, vonagló nyakon
tört orr, áll,
kidőlő szemek.
A bajusz alatt
szétfutó száj,
a kintől vonallá simul,
a homlok gyűrűs,
mint apámé,
egész a tar fejtetőig.

Kiette ez a fej a földet,
négy száz éve
nem nyughatott,
kivetette az iszonyat,
amit a csont, hús
elhagyott,
mikor kínlódva elenyészett.

De ez a vésett
kődarab
nem akart múlni,
s mosolyogni
nem tud tanulni,
mint amazok sem
a föld alatt.

ERŐNK

Elrejt a farkas szürkesség,
nikotinos falak,
bádogszekrények,
poros ablakok
kietlen hordaléka.

Erőnk
a téglák és vasak,
törött üvegek
halmai között
vastag olajban
tükröződik,
kiforr a korsók oldalán,
a földet rohasztja.

Tartja a horgászbótot,
mint fűszálait a szél,
rózsát nevel
és kaktuszgyűjteményt,
s ha a világ
remegő útjain
fülünkbe jutnak
pusztító hírek,
megérti, mire
tartogatja magát.
Gondolatunkhoz
nem talál utat,
még mindig azt eszi,
amit elébe tesznek
és elfordul
kérdéseink elől.

Csak megyünk reggelente
ködben álló
kazlak között
az üvegzőld mezőn át,
amelyre fölvonul a fagy.
Csupasz fák állványzata
fogja körül
az épülő telet.

KORMOS SZÉL

Csigolyák csikorgása csillék
kinyílik sörkert áruház
láncos szél
bruhaház

Aranyon sötétlik a hab
akácvirág akácvirág
szétmállik a
selyemruhá

Elefántlábak oszlopok
a kürtők vékony peremén
ledőlnek
itt jár a szél

Temető fölött hull a szén
fekete eső feketén
fáradt álmokon
holtakén

A HONTALANSÁG ÉV SZAKA

Sötétben indulok, sötétben érkezem.
A hajnalok valahol elmaradtak
tengervízkék egükkel,
a kristályablak éggel,
elhagytuk őket immár.
(Szökélltek fenn a fűzek,
a folyó ólmosan folyt.)

Beton úton jövők,
vasbeton otthonomba.
Ázott gazok között,
egymást se látva,
így jövőnk meg
mindig estelente,
foglyaként zárja be
hétköznapiunk
az egyféle anyag.

Csak itt belül szorong,
itt éget, ami mást ígér,
csak néhány ismerős hang,
néhány ismeretlené,
s a fény és szagtalan betűk
táplálják s a vasárnapi
lázkodó kapzsiság.

Falak, falak a plafonig.

Az ablakon túl elvérzik a hegy,
fehér bordái közt vörös tölgylomb zuhog.
Idegen égővek fordulnak fölénk,
eljön a tél, hontalanságunk
pusztíthatatlan évszaka.

VADRÓZSÁS DOMB

Ez a vadrózsás domb,
s a húsos, kék vetés
ama szigetre néz,
a kősziklás szigetre.

A hósínű hajó,
amelyik itt kiköt,
tudjuk, hogy honnan jött,
és tudjuk, hogy miért
dögletes térdemen
ez a pihenő kéz.

És tudjuk, hogy miért
hozza széttörni
szép, göndör fejét
a tenger e kövekre,
s hogy ez a barna váll
a víz fölé hajolt,
amelyből épp imént
került elő egy férfi,
ingén fekete folt.

* * *

Sebek az égő homokon,
s az árnyékban még égetőbb sebek.
A szoba csöndes, ajtaján
vérfutotta a tejüveg.

Ne érintsd meg a falakat,
miféle meszet vedlenek?
Fekszem az ágyon, s a karom
visszahull, ha fölemeled.

ÜNNEPEINK

Sült kacsá, hagyma, krumpli,
savanyú borok,
citromhajak, ajándékpapírok,
paradicsomos üvegcserepek,
kiáradt szemetes kukák,
ünnep, amivel nem tudunk mit csinálni,
amire nem csináltunk terveket,
porló tészták,
túlfűtött szobák, kártyapartik,
a tévé, rádió
beszél, táncol és énekel helyettünk.

Zuhogó eső, hó, jeges tavak.
Ünnep másnapja.
Veszekedés, szülői pofonok,
ebéd után nehéz álom
és rossz-szájízű ébredés.
Szennyes edények és piszkos ruhák,
a kocsmaajtóban szomorúan
bámészkodó cigánylány;
összezsomagolják a holmidat;
de este békülésig
simogatod az asszony fenekét.

Ünnepi késelés, verekedés,
észre sem vett lopások,
utcán kóborló nagyhajú fiúk,
késő estig sétáló gyerekek.

A mozi előtt fekete hajak,
fehér selyem sál, szőkített,
zsíros fiúfejek,
rövidszoknyás leányok,
görbelábúak, egyeneslábúak,
alacsonyak, magasak,
átvetett sál kabátjuk fölött.

A moziban a matinén fütty,
kiabálás a sorok között,
a jegyszedő nő lámpája villog.
Árkádok és kapualjak alatt,
kiürült legényszállásokon
egy-két beszökött lány arat.

Az árvaházakban – akár a többi nap.

Zsúfolt vonatok, demizsonok,
zsíros papírosok,
megkötözött csirkék hada,
nehézszagú kabátok,
a teli várótermekben dohányfüst,
horkoló, faladás férfiak,
gyerekek, teástermoszok,
járőrök a kerítés előtt,
egy lányt nevetteknek, zavartan
forgatja fejét.

Családi látogatások ünnepe,
sütemények, borok, pálinkaszag,
kártya, dohány és televízió.
A lányok a presszóban ülnek,
a presszóslány férjhezmenendő.

Ünnepi tűz,
ünnepi csőtörés,
betöréses lopások,
balesetek,
eljegyzések, halálok,
születések,

és végül értelmetlenül
elmúló ünnepek.

KIFUTÓPÁLYÁK

Kisfutópályák.
Miféle repülőké?
Milyen utak
elindítói?

Itt szakadt, fehér függönyön
hideg fény hullik
élesen.
Szemem cserélném el vele.

Összeülnek a baleset vénei.
Törvényt ülnek.
Az asztalon
hús, hal, töltött tojás,
de a vádlott
nem akarja fölkötni magát,
asztalra csap,
ugrál a sok pohár,
a sikeres
bizonyítás után.

Mit tehetünk?

Kés ellen kést?

A gyengék keze kitárul:

Ki lehet úrrá
az erősebbeken?

Ki lehet úrrá
a hatalmasokon?

A túlélőknek fontos az
erkölcsi
győzelem is.

Nem ismerem az ellenállás
törvényeit.

De mit is ismerek akkor
egyáltalán?

ÍGY KÉSZÜL

Járunk az egyhangúság
emlékművei közt,

hol
oszlopot
épít a

vízcsepp
csak türelem,
csak türelem,
csak türelem.

Jég ül a szempillánkra,
ráncboglya hullik az arcra,
vállunkról lemossa a húst

ez a csepp,
de türelem.

Így készül minden
a föld mélyén,
ideleln,

csak türelem,
csak türelem, türelem, türelem.

AMÍG A BUSZRA VÁRUNK

A park felőli korlátokra dőlve
várom, hogy felgöngyölítsék
a ligetet, tavat,
a begóniás virágágyakat,
akár egy szőnyeget,
ha kezdődik a
Mi is?

Lövések a gőzfürdő mögül.
A buszra várunk
s ez a hang érkezik.
Elvisz ez is.

Meddig megyünk vele?

Én semeddig.
Szabadságon vagyok.
Vettem egy hanglemezt,
lejátszom itt.

Kár volt megvennie.
Ez van a vurlicer tíz rekeszében,
ezt hallja,
ha kinyitja a rádiót bármikor.

Itt van elég fenyőtű,
lejátszom velük.
Így egész másképp szól,
meghallja mindjárt.

Csak a membrán kis kígyófeje
s a tűhegyes gyémántnyelv csalja ki
az unásig ismételt hangokat.

Ön nem vesz figyelembe
tisztéletreméltó tényeket.

Nem tudok mit kezdeni velük.
És nem szeretem, ha azt mondják:
„de végülis”

MOLNÁR IMRE

BORZONG A VÉN TYÚK

Borzong a vén tyúk, hull a tolla.
Reszkető lábán alig állhat.
Hátán kakasunk. Lovagolva
gajdol szerelmet udvarának.

Sárga szemekkel néz a többi,
kaparászgat, alig figyelve.
Egy jércének kazal fölötti
magasságokba száll a lelke.

Egy ostoba a kerítéshez
tántorog, kinéz a résen.
Elképzei a szerencsétlen,
a kinti élet más egészen.

Kertsarokban szilvafácska
rejtegeti a nagy nyugalmat.
Fonnyadó tök kettévágva
hangtalan szájjal jajgat, jajgat.

Mielőtt még észrevennék,
hatalmasan belép a gazda,
elviszi valaki testét
vérben ázva, megkopasztva.

ÖRÖKSÉG

Van egy patak, de nincsen partja,
nincsen vizén nincsen malom.
Valami zúg és valami hajtja,
ürül, telik a garatja,
nem is patak, nem is malom...

Anyám görnyed rongyos zsákhoz,
a foltot folttal üldözi.
Befoghatatlan lyukkal átkos,
ingerülten tér magához,
mindene szétszaladt neki.

Apám örökké rendez, rámol,
ócska göncöt helyére rak.
Káromkodik a rondaságon,
a konyhából, a szobából
karjába kapva hordja csak.

Anyámtól öreg zsákvarrótű
maradt rám, azzal böködök.
Apám tehozzád hogy legyen hű?
Kék zubbonyod vén cérnaszála,
fölfeslik vállaim között.

FALINAPTÁR

idő koszolta falinaptár
január lemállott
december félig lehasadt
OTP OTP OTP
perselyből a pénz kimaradt
de OTP jó
minden évben ingyen
ez a naptár színvakoknak készült
piros betűk nélkül
lábfejős reggelek
hátfájós reggelek
apám anyám öt óra felkelni
négy óra feltápászkodni
ágyból kikecmeregni
öcsém nem is örül
a tea langyos a tea cukorízű
a tea finom-meleg
rönkök babusgatója apám
annyiszor elolvasom a tenyeredet
anyám mintha boszorkány lenne
hátára nőtt a fűzvessző köteg
napár bőrét vedli a fal
OTP egyre színesebb
bordó százasok megerőszakolják a betétkönyvet
forinttal karikázott a tavaly
mint csóró kisfiú
apám üldögél az ünnepélyeken
anyám otthon szent éneket énekel

tyúkhúslevesben glóriák
ebben egyetértenek
házunkban pendlizik a komfort
Terta rádiónk rossz évek óta
meg kéne javítani hogy el ne késsenek
mert a pontos idő a legfontosabb műsorszám
de ha nincs a vonatokhoz is lehet igazodni
rövidhullámon néha bejön a Szabad Európa
ötvenkettes Csepel kerékpárunk nyergében rozsdá ül
gázrezsó nyugdíjba küldte a favágítót
mozibolond anyám
bóbiskol a képernyő előtt
álmában számolgatja mikor telik le
a tizennyolc havi részlet

tisztelt szülők ünnepélyesen közlöm
ha eddig kételkedtetek
osztályotok van hatalmon és higgyétek el
hogy mindent megtett értetek.

IFJÚSÁGOM EMLÉKMŰVE

Már a koszorút leakasztom
fülemről, elég a tréfa.
Minek ide sok vacak rongy,
szeméttelepek hulladéka?

Unalmas lett a mártíromság,
bukott vigécek hősi póza.
Libeg a szélben lyukas, rossz zsák,
emlékművem fellobogózva.

Eldobom ezt a koszorút, mely
virágtalan, ócska drótváz.
Akinek itt nem jutott hely,
a dologhoz jó arcot vág.

Én kiszállok a kocsiból
ott, ahol nincs megálló.
A zörgő szerelvény ellohol,
jajgatva csattan át a váltó.

Az lesz ám a megérkezés,
ha magához ölel a talpfa.
Ünnepélyes lesz az egész,
döng tábori csinnadratta.

Uraim! A végső megoldás,
az egyetlen, emberfölötti:
két sín magányát pompás
híddal örökre összekötni.

Sugározatok gyászzenét
a rádióban hetekig,
és zokogjatok, hogyha két
hatalmas fülem temetik.

BOSSZÚS INDULÓ

A macskákat háztetőre agítalom
s a nyugdíjasoknak tervezett
bél- és sápkóros aggszervezet
is megalakul még a nyáron.

Legyet a cipőkanálon
cukorra csalni élvezet,
mely ciánkálival mérgezett,
akár sötétkék aljasságom.

Ha egy merészet gondolok,
indítok koldus-ostromot
ellenetek, ó áruházak,

s a gyűlölt farsangi trombitát
fújom, dobhártyám szakadjon át,
lehetőleg húsvét vasárnap.

NAGY FELADAT

Ostoba jósok, nem pusztulhat még a világ el.
Nagy feladat vár rád, baljós emberiség:
alkoss krumplinyomót, okosabbat a régi típusnál,
aztán nem bánom, jöjj te beteljesülés.

HIVATAL

Az ajtókon fehér festék.
A kilincset is bekenték.
Álmatlan üres folyosók
zuhogják a takarodót:

Áporodott villanykörték
figyelik a legyek röptét.
Egyikük sóhaj: istenem,
elfoglalták a díszhelyem.

Képek rejtik a falakat.
Plafonról mészeső szakad.
Az ablakon odapingált
állapotos anyacsimpánz.

Kulcslyukból kinőtt fülek
hallgatóznak, de mind süket.
Titkolózni oly nehéz
előtted, kettős könyvelés.

Végül íme a fölény
hintázik az ujjak bögyén.
Pörgetik a kulcsokat;
de ez se jelent túl sokat.

KÖRNYEZETTANULMÁNY

lengőajtók a folyosókon
ezekkel itt összerosódok
mint aki szűk utcába tévedt
fehéredő nyomukba lépek

kopog a cementburkolat
tapossák béna arcomat
különbség de csak árnyalatnyi
annyiszor ki kell tapogatni

virágcserepben kaktuszok
tüskés fejük félrecsúszott
dallamot kötőtű pendít
nem szűrnak szíven soha senkit

csurog belénk az étel
mócsing babfőzelékkel
a szekrény gyomra kifordul
szemünkbe könny szökik por hull

az ablak kettős közönyében
kitépett szárnyú légy hal éhen
résztvételenül figyelem
távolról mint egy idegen

egyszer egy keskeny kitalált
rozoga hídon osonok át
látom a túlsó oldalon
fa vetkőzik lefut a lomb

IDILL

„napot” köszön a ronda bérház,
és megemeli a tetőt.
Szeméből kilóg egy vénlány,
ki még horgolt az előbb.

Csipketerítőn kis kutyuska
herendi porcelánból.
A táncosnőnek sincsen nyugta,
folyton ugrál, viháncol.

A házmester harmonikázik,
ahogy gőzösön szokás,
hajókáznak nénik, bácsik,
mint szemben a zokogás.

KIS TAVASZ

Kristály plafonról megrendülten
aláévez egy csillám,
a játszótér szél kölykei
csimpaszkodnak a hintán.

A rét sárga szőre vedlik,
szerelmes kankutyák
egyetlen bolhás kis szukáért
futkossák be az éjszakát.

A tyúkok: libegő toll-futamok.
Kloákájukban cipelik
jövők fehérre meszelt
törekeny héjú tojásait.

Az ég plakátján vad jelszavak úsztak,
szökött a köd,
áriázott a fény, mégis oly törpe-létű,
ami most létrejött.

Ó, CSAK LENNÉK OLYAN

Ó, csak lennék olyan, akár ti,
meccsrejárók és italboltban
könyöklők, olyanforma,
mint a villamoson bárki.

Vasasdrukker vagy fradipárti,
zászlókat lengetve, hordva,
olyan kit befogad a horda.
Az öntödéből szaki bácsi.

Megpróbáltam, de a hangom
elakadt, mint egy idegennek.
Lézengő ürgék jöttek-mentek,

hozzám ütődtek – pardon, pardon –
de kórusaitok vad zajából
fölsírt, nincs itt semmilyen tábor.

HŐSÖK

Egyetlen barátom ma itt
ez a rejtélyes szürke kőfal.
Az égen távozó repülőraj
zúgja a búcsú hangjait.

Závár csattan, a fény vakít.
Mellemben pompás golyóval
fekszem a magasló gyomban
temetetlenül napokig.

A sorsom ez. A hősök sorsa.
Sírunk virággal teleszórva,
s dühtől fetrengve – ez most a cikk –

hallgatjuk, hogyan magyarázzák
emlékünket félre a gyávák,
a kegyelet nyájas szónokai.

VERS

Örökös hátországbán élek,
– messze morajlik a front –,
azzal küzdök, aki idetéved,
én, a bolond.

Ablakba ült az üres környék,
egérkéit mellényzsebébe dugta.
Barrikádom lövésein örként
figyel a dudva.

Házamban minden zaj kihűlt.
Fölrajzolom a falra árnyamat
kusza vonallal. Egyikünk
itt marad.

VAN-E JOGUNK

pocsolyát kötni a gyermekek nyakába
agyunk almájában kukac-kongresszust leszavazni
taknyos ormányunkat lobogókba fűjni
pucérságot szögezni a jólöltözöttek válltömés-szívé-
nek

vezércikk-hálóingben aludni
vécéöblítést szimfónikus zenekarra hangszerelni
fejést ugrani a húsdarálóba hogy fasírttá nemesed-
jünk

bérletünkkel mankóra szállni
áttrombitázni a mennyhuzaton
biciklivel rohanni a turdöfrancba
kávédarálónk atom óvóhelynek álcázni szemünket
színes televíziónak

Miss Európából bájkonzervet gyártani
fehér egeret tenyészteni az ágyúcsövekben
pénztárgépek blokkjait nulla-szemüvegen figyelni
reklám-tócsát nyálazni a kirakat előtt
papást-mamást játszani a dísztribün alatt
háztetőre költözni a plafon elől
Kolumbuszt Amerikára térdeltetni
virágokat kiherélni
hugyoldák tájképeit levizelni
az ég arany köldökébe köpni
levesbe fojtani a daragaluskát
van-e jogunk
föltankolni a fürdőkádat lángfürdőt venni
van-e jogunk megbolondulni
ha egészen normálisak nem lehetünk
van-e jogunk
van-e jogunk

IGEN, MINDENRE: IGEN

Gyűlölnöm kell-e az okot,
mely felbukkant a maga kedvére,
s egy üres polcról lelopott,
igazát hamisra kicserélve,

és tiszteljem a tele tányért,
mert előkelőbb a vályúnál,
ha megzabálom, ami ráfért,
gyomor bajom elszundikál?

A helyzet sokkal egyszerűbb.
Lábunk biceg, így lesz a lépés.
Szemünk forog, illetve szétnéz.
Nincsen ebben semmi trükk.

Cseresznyét aggattak a fára,
mint olcsó fülbevalót.
A jónak semmi se drága,
éljenek tehát a jók.

Kényes vicceket mesélve
a százezredik röhögés
nyálfröccsentő pokoli kéje
belém hasít, akár a kés.

A futkosás, lám mégse fáraszt,
és belenyugszunk ilyenformán,
hogy testünk csatakja megárad
a mindenséget bebolyongván.

ÜZENET

Barátaim,
fiatal pimasz arcotok hogy imádtam,
most legörbült szájsarkok
keserű bölcsessége néz rám,
s ahogy az öreg füleket fölveri a szőr,
rajtam is kiütköznek a normalitás jelei:
esernyőm az akvárium alatt,
ámuldoznak a díszhalak,
a rondadedronnak udvarolva
bokán csíp egy házibolha.
Nem kívánom apám és anyám halálát,
mint ők lesik nagyanyámét,
s ő úgy ragaszkodik az élethez,
hogy én nem kívánok élni.
A kiskutya mindig behugyozik,
hiába tömöm trioxazinnal,
mert WC-nek nézi a konyhát;
így áll elő a folytonosság képze.
A macska macskának képzel engem,
a kutya pedig kutyának:
Dézsából felkel a lábos,
gúnyosan holdat utánóz,
lenyugszik a szekrénypolcon.
Állott piszkosvizes vödörben
nyúlósra főtt hagymafej.
Nem tudom ti hogy vagytok ezzel,
de én rémülten lapulok hátán
a papucsos időnek,
és lassan levedlem
fakóra mosott kék gatyámat.

KUTYÁK, MACSKÁK BARÁTJA

Kutyák, macskák barátja és
szeplős lányok szeretője,
lábad szánakozva lép a
roskadozó zsúptetőkre.

Öklök a fán, akár az almák
fenyegetnek a lomb közül,
estetájt a kergetőzés
harmatos füvekre dül.

A dombokon, hol púpra púp nőtt,
bukfencet hány az alkonyat,
az éjszaka fekete kazla
talán téged is befogad.

BALESETI JEGYZŐKÖNYV EGY GONDNOKNŐ HALÁLÁRÓL

Retkek, hagymák, piaci pletykák közt
a legújabb primőr halálhíred volt.
Ott terítették ki
a betonstand sáros köplatóján
hagymák és krumplik társaként.
Hajadban zeller, sárgarépa,
saláta zöldje, árvácskatövek hulladéka.

***

Mint ócska krimiben
siklott veled a csónak,
unalmas a lemez,
mindig véletlenül
veszítjük el a jókat.

Tanúk: az ég, képeslap-fodor felhők,
távoli lombok, hőségben is didergők,
örök hallgatagok,
hiába öklendezik a csendet,
egyszer majd mégis mindent
el kell mondaniok.

Mikor fejed felett
lángolt a nap haragja,
eszedbe jutott,
mért maradtál így magadra?

A felszín üveg-közhőnyét
bezúzó szabdalt kezéd után,
világunk utolsó látszataként,
nyúlt-e valaki egyáltalán?

Hangtalan merültél,
zöld arccal, mint a víz,
ebben a töredék pillanatban
gyűlöltél-e valakit?

Telhetetlen leány,
aki megvetted a földi férfiak szerelmét,
s a tested úgy mutattad meg,
hogy beléd örült a mélység.
S gyöngéd volt hozzád,
hogy megkapott,
szádba csúszott a nyelve,
homokra borult alakod
buborék gyöngyökkel felékszerezte.

***

Mondd, mi hiányzott neked,
milyen megadhatatlan,
amiért elhagytál mindent,
s nézünk utánad megzavartan.

Mondd, miért ámítottuk
magunkat oly sokáig,
remény rongyokkal tömve ki
a bizonytalanság éjszakáit.

Kiszolgáltatta lenni annak,
aki pimaszul élve maradt,
miért akartuk tőled el-
csalni a halálodat.

***

Püffedten szöktél szeretőd
hízelgését elunva
s ami a vízen fenn lebeg,
csak bomló és rémes hullá.

A csáklya körme durván belédkap,
felszakad lastex fürdőruhád,
a rádzuhogó fűz alatt
játszol te Hamlet nélkül is
szemérmetlen Oféliát.

Emlékezik, zajong a tó,
hullám testtel simul öledbe,
mert aki egyszer megszeretett;
nem is tudja hogyan feledje.

***

Íme, a gondnoki iroda,
gondtalan szívvel tolláskodnak,
fel se tűnik már senkinek,
téged innen csúnyán kiloptak.

Egyetlen téves megrendelésed
föladtad, megjött, nem is késett.

Levelek fordulnak meglepetten,
rajtuk: a címzett ismeretlen.

Stimmel az összeg, mégis hibás
valamiképp az összeadás.

A könyvelés minden rovatából
egyes-egyedül te hiányozol.

Csúszkál a fiók, az asztal forog,
leomlanak a számoszlopok.

S ha minden szorzást elvégzünk újra,
a végeredmény: kifacsart nulla.

Jegyzékek, számlák gyűrten, szakadtan
kavarognak a hűvös huzatban.

***

S amibe gyászunk belecsorbul,
bár így is semmire kötelez,
hogy voltál, oly természetes volt,
nem vagy, ez is természetes.

KISS BENEDEK

SZÖGLETES VILÁG

(Részletek)

Megyek, a szél nyakamig ér,
hulláma rajtam átcsap.
Mindig szélein járok én
e szögletes világnak!
Csavargó lennék? Jó az is:
görcsös szív, nyurga szellem
husángjára támaszkodik,
ki végképp menthetetlen!

***

A tengerről mit mondjak én –
fejem lehajlik mélyen keleti puszták
ízese gyümölcse
lehajlik jonatánalma-fejem
s ihol egy üveg barackpálinka
ezt köszöntöm rád
tenger tenger
mert háza vagy te a végtelennek!

Megszólít a szél leintem
kóbor lovaggal nem lehet dolgom
magammal kell hogy megegyezzek.
Magamat kell hogy megsebezsem
sebeim okosan behegesszem
– beláthatatlan a dolgaim rendje.

***

Futó, királynő, tolonganak
az utak portábláin paraszt,
ritter és báró – épül a sakk!
Lelkünk tájait sanyargatják!
Játsszanak. Hát csak hadd játsszanak!
Hej, komák, végváriak,
vegyük számba mi reánkmaradt:
fillér, picula, fabula-ország!

Kibicek, linkek rikácsolását
hozza a szél, dülöngélnek a nyárfák:
Az úr asztala terítve borral,
hordjad a sorsod szakadt szatyorral
míg jövőnk, szép elvadított madár, száll,
bújdosik, bukván holt nádasokban...

***

Megvallatva mi elérhető
tengeren, földön, égen,
megyek megálló és röppenő
dolgok között kimérten,
felhőkön potyautas vagyok,
egyetlen dokumentum
szemem, nézzétek, hogy ragyog,
és mentsetek föl engem.

Be kell járnom mi bejárható,
megfogni minden messzességet,
hogy összeálljon, s álljon a szó!
Ember vagyok, tehát ítélek—
zsigereim, vizslató lencsék
szavakat, csókot szétbontanak,
színekre szedik a legmélyebb estét.
S a fényben maguk is fölbomlanak.

BÉKARÍKATÓ

I.

Elcsavarogva, fölsuhogva
hová húznak a cseresznyefák?
Huhog lombjukban a bölcs világ
rigócsontokkal megrakodva!

Stini komám kutyát legeltet
az alvégen, temető mellett,
Ábel komám meg Burgóban
vályogot vet nyakig hóban.

Harmonikás jó haverom,
Törpe a herflit nyiszlatja,
itt még zajong, csitítgatom,
ott fedi már köd firhangja.

Hát bagolyra fenekedő
szelíd cimborám, a Füles,
ő meg honnan bukott elő?
Avítt gombházat cserepez.

II.

Bíbic vijjog, sebes szárnya
mért csapkod szemem tavába?
Kátrányozott villanyoszlop
reng a vadvízen és lárma,
Békaríkatóban eddig
nyilallik az éjszakában,
lucskos, habzó zshivajgással
űz a gyerekkor világa.

Mert ki mondja, hogy oszlopok
– nyüzsgő hajók csatázása!
Dehogyan vadvíz – a vér s az ér
felgyöngyöző tarajlása!
Csak ne fájna most a mása,
alvadt idő bolydulása,
így ne verne, kísértene,
hogy bújdosom bár hiába
– békanyálas vízen úszik
gyerekkorom, barna bárka,
lángos napok mellkasából
kivirágzott barka ága!

III.

Íme, itt tolong a gárda!
Fölpattintott gyöngykagylóban
lubickolnak gyönggyé válva.
Kristály-Békaríkatóban.

Ám az emlék üvegre lép,
gyöngye talpát fölhasítja.
Vér buggyan ki a toll hegyén,
rámcsukódik szemem héja.

Felbégető csillag-nyájra
gajmósbotot mért dobtatok!
Aranyfürtös szemhatárban
barna szőlőillat bolyong.

Tündér időnk elpillézik,
tenyeremen csipet hamu.
Rákenem a homlokomra,
ne legyek nagyon szomorú.

Itt-ott néha összefutunk.
A régi tág-egű nyarak
pohár sörré zsugorodtak,
bomladoznak, szétfoszlanak.

És csillagokra lövődő
ünnepi rakéta-sorsunk?
Szél-tüdejű tűz-nyakkendő
mahagóni-színbe fordult.

Áttetsző zselatin-émlék
tört szárcsontokkal fehérlik.
Hol a tavasz – hol az az ég!
Hol vagytok, s hol vagyok én is!

BÉKASZŐLŐ BÉKALENCSE

Békaszőlő békalencse
kis szerencse nagy szerencse
békalencse átokhínár
magtalan kel lábatlan jár

Virága nincs gyökere nincs
virága van gyökere nincs
gyökere nincs gyökere van
kösd föl magad boldogtalan

Földbe szúrt gally hajladozik
ha harmat hát harmatozik
álmos szuszogó folyók vagy
részeg vizek felzokognak

Elmennék én a tengerig
úrhajóra szállnék zengve
de csak ladik ócska ladik
békaszőlő békalencse

SZÓTLAN VAGYOK

Tömtek engem, tömtek deres
kővel, vassal – mindent lenyeltem!
Ezért süt föl sok dögletes
sebhely lázvert tekintetemben:
Szótlan vagyok? Hát így van ez:
kővé lesz a kőevő ember.

Vagy medve lesz, barlanglakó!
Őszinte vad, ki jó mancs és fog
törvényén él, s táncolni nem fog,
s nem tud bögni, hogy csudajó,
ha őt csúfolja meg az a hó,
amit mocsokká válni látott!

Kihányom már mind amit ettem
– ez a való. S ahhoz való,
inkább csak ez, mint más, csaló,
ki ha hisz, nem istenben.
Ingyen kínál vízzel a tó,
s ingyen-hallal, hogy legyen ennem.

De már azt is rég megfizettem!

ŐSZÖK LÁRMÁJA-BÉKÉJE

A hátbaszúrt határ felett
varjak hajhásszák a telet,
hónalja nád, hűvös nyálka
– ó mindszentek éjszakája! –
a sóhajok is kihűlnek,
házak előtt, estefelé,
ha csorda jön hazafelé,
a vének megfeketülnek.

Ihadj ez a nomád nóta
halottak tárogatója,
fújjad, az ős őszi este
arcod juhar-színre fesse!

Kabátja alatt lopótök,
a Nap szomszédolni kullog,
hurutos fa köhint, dörög,
gallyat zörget, pincekulcsot,
száraz kukoricaszárat
nyálaz jászlában az állat,
lánccal csörög, láng a szája,
hályog száll így szemhéjára.

Ihajj ez a nomád nóta
halottak tárogatója,
fújjad, őszök békessége
arcodat mázolja kékre!

Csendítenek, harangoznak.
Szellő, bűvő veréb suhan.
Szítja a hamvadó múltat.
Megparázslík szomorúan.
Kutyák ugatják a holdat,
lakodalmak fölragyognak.

(Ihajj az a nomád nóta
halottak tárogatója!)
úgy illik legényhez, lányhoz,
eltaláljanak egymáshoz
(őszök lármája-békéje
arcom vonja pírba, kékbe)

HÍVOGATÓ

Jöjj hozzám virradatban
pipacso pirkadással
hajnali ísugarakban
liliomhajlongással

Jöjj el a reggeli dérrrel
csöpp festék is lehet a szádon
gyere ha látod a vérem
ragadozófogú rózsafákon.

Délben is jöhetsz hozzám
pestises páskomok hosszán!

Gyere a verődő délutánban
mikor szememen pilleszárny van!

Leginkább alkonyatkor.
A napot négyelik. Akkor.

S ha máskor elmaradnál
éjjel el ne hagyj már!

Jöjj hozzám minden időben
patyolatban, megviselődten
gyere színekkel megáldottan
eszméletembe ágyazottan –
általam-virágzóan
velem-viselősen.

VÉRAGANCS-SZARVAS

Megesteledvén
az erdők kapui kitárulnak,
évszakok, vadnyulak, őzek
surranó lépte
csendíti a füveket.
Remegő orrcimpákkal felbőg
ilyenkor a véragancs-szarvas,
dobbanása
felkavarja az emléktelen
televényt, a sápadó avart,
forrásvizek
nosztalgiáját
s nekiront a holdvilágban
égig meredő tűzfalaknak!

GYŐZELEM UTÁN

Cibálta, tépte a szél a zörgő
sást, a nádat sziszegve marta,
keselyúk karma, csőr-kavargás
csapott hullákba, döglövekbe,
fojtott: elkócolódott hurok volt rajtunk a füst is;
felhő, sehol egy árnyatadó, csak a láng, ez a tűz,
a sáska pestis.

Győzelem? Harangok, zálogházi
dómok zengették át Európát,
dübörgő égi kocsin görgették
a tapsot, aznapi postát,
Csak a vezér! – az omladékon
legények, piszkos kötések, pólyák:
Halál? Halál. – Hallgatag arcok
kápolnájába ravatalozták.

Ó jaj megolvadt harangok gyásza!
ó gyász harangja, némasága!
ó jaj temető ország!

S csendül Budavár ős ónkupája:
Vivát! És ruháit széjjeloszták.

UTAK KERESZTJE

Ökörhugyozásos
makadámok mellől
meglépett a Jézus
a rozzant keresztről

Nyárfák fuldokolnak
szárnyaik lógnak
Hej sziszegő sovány libák
hol vannak a tollak

Utak köves keresztje
kézfogás-csillag
hazám rátéretegetve
petrenceként szikkad

Kiszikkad a sorsom
szemem kiszárad
utak keresztjét hordom
s a szelet sálnak

KETTŐZŐ MADRIGÁL

Jaj az a ház ott –
jaj az a ház
a fala vályog
teteje gyász
– odatalálhatsz
odatalálsz

De az az égtáj
de az a rét
gyöngypáva sétál
pávacsibék
– oda nem érhetsz
oda nem érsz

Jaj az a ház ott
jaj az a ház
ott él halálod
ott ér a gyász
– odatalálhatsz
odatalálsz

De az a másik
amaz a táj
fölszivárványlik
az a madár
bárhova mész
– oda nem érhetsz
oda nem érsz

CAVATINA

Csontos égtáj ez, rimája télnek,
ködkontyot tűző, vénhedt, pogány,
hogymint magamba, égre nézek:
latinnak szült szép, barbár anyám!

Terem bennem a narancs idő,
pirulnak dolgos, vidám nyarak –
itt sunyi vágy, kény, vád, temető.
Ha falnak dőlnek, Déva-falak –
nem fogy a sírás a Kárpátok alatt!

Itt ha tavasz hát április az
kegyetlen ünnep
bukó panasz csak dehogy vigasz
büntetés büntett
virágkonfettis szél ha jó pestis
nyomul vele
még alig zöldül az ág beleőszül
pár levele!

Latinmód mégis szebbet remélek.
Itt a tavaszra vérbükkös ősz jön.
Bort iszom egyre, nyarat idézek,
nem vagyok részeg,
bírnom kell, győznöm.

De nem latin már bennem az ének
– itt a nép sírva fogan s mulat:
SEJ VALAHONNAN MA IS ELKÉSEK
KOCSISOM TÜZES LOVAT
KOCSIBA ELŐL-HÁTUL FOGAT!

DAL

Én lefeküdtem,
két folyó lábam,
el is elszunnyadt
fejem, a hold –
göndör hold a lágy,
mély tengerágyban.

Mire ébredtem,
fejem, a hold,
tűt harapott hal,
égre futott,
zsinór a testem,
feszül nyomában.

Külön a fejem,
külön a lábam –
jaj utam itt visz,
itt lent bolyong,
s rab a szerelmem
egy más hazában!

HISTÓRIA

Nyelvem alatt
hány kriptabolt!
mennyi titok, halál

Szememben visszafáj
a neandervölgyi arc

s ha ásítasz,
fölnemtárt csontokkal feketedik a száj.

ŐRSÉGEN

Tenyerem is mint fehér papír
csöndből fedezék megáll körben
falába egy nevet s jeleket ír
a tájat posztoló őrszem
tüzes rakéta mérgezett nyíl
sziszeg a kilyuggatott levegőben

Minden égtájról nyilaz a hír
s elvesző végvár veszett bolondja
az a vitéz ott csak ír csak ír
vörös golyóstoll és törött kopja
mellén keresztként összefogva
célkereszt barbárok fegyverein

Néha fölpillant füstölögnek
páncélját verve golyók könnyek
de marad bár tudja vár és határ
mögötte árnyak mezeje már
vaskos seregek dübögve jönnek
ellene jön a dérfente táj

Pedig amit lát kék nyugalom
Vasárnap és őszi Hulló levél
Csak ő fehér
Szívén a feszes bíbor dobon
remeg a borsó zord hatalom
lapul a lomb közt s kihűlt a vér

Amit lát és hall az tiszta csönd
Csillagok a béke kristályai
kicsapódnak a homályba fönt
elektromosak az ég vizei
ám lent a nagy folyó a holnap
tenger megindul iszapja köd

Jaj az az őrszem hisz a betűknek
bár nem érdemünk hogy terem a föld
s fejünk fölött örök ítélet
elveszettség vasa csörög
múlás bilincse lágy életünket
halállá edző bűn s ösztönök

Hajnal lesz és fagyott madár
potyog az útra így érkezik
a bitang horda s a rongy halál
S végig a csöndtornyokon
falakon ablakokon
tenyeremen és homlokomon
megfejthetetlen sebek nyüzsögnek
s mesterségüknek címereként
üszökcstillagos hieroglifa-nyom

*EGY BECSEMPÉSZETT LAP
PLINIUS KÖNYVÉBŐL*

Móritzburgban Vilmos, a császár
kacsázott napra nap,
míg egy este kastélya rácsán
kalapja fönnakadt.

Tódultak látni vöcskök és szárcsák,
halastóból halak,
ahogy a kovácsoltvas-lándzsán
lengett a bőrkalap.

Tragikus este volt, fenyők nyilától
hullott le épp a nap,
s Vilmos, a császár kopaszon iszkolt,
kobakja réz-kupak.

Én ama estén ott jártam éppen,
víg latin krónikás,
az idő gyöngyház partjára ültem,
teuton fák alá,

s nevettem, tudván, nevezett Vilmos
többé itt nem kacsáz,
de amit hagyott, sárgállik piszkos
kalapja a rács vasán.

DOBOG AZ ESŐ

Dobog az eső,
kikötött
csikó a századok
fölött,
millió-patás ló melyet
millió-patás ló ellett.

Kopog az eső
szálasan,
sugarasan,
póklábasan,
szalad az eső, csikó-trapp,
jegenyék földig hajolnak.

Az ember bújik,
fölsajog,
kopog az eső,
jég kopog,
az ember bújna, nem lehet,
röntgenezik a fellegek.

Idegrendszeremen
műszer van,
villám ha cikkan,
diagramm,
hegyezett dárdája szívnek áll,
egy iramlás és beletalál.

Dobog az eső,
kikötött
csikó a Föld, a
szív fölött,
millió-patás ló melyet
millió-patás ló ellett.

FÜST SZÁLL

A sebekig söpört hombárokat
fölhasogatja
tüzelőfává a vákuum.

Füst száll a tűnődés szigeteiről
nem bodor áldozat füstje
nem kéményfüst.

Íme az ujjam fölmered csontosan
ki feszít rá napfény-vitorlát
menekíteni kések közül
a mindennapi csöpp reményt!

ÖRÖK BETLEHEM

Csalán-zúgásban, fergetegben
mellemre szorított kezemben
kardvirág lobog, dobog:
születésemre Betlehembe
így indulok.

Messzi város, hej Betlehem!
Kövek, ti vérző kövek,
tövek, taposott rózsatövek
– elejtem, lehullajtom kezem:
arannyal szennyes a püspöksüveg,
Betlehem, hej Betlehem!

ÉS A TENGERHEZ FUTOTT AZ ÁRVA
SEJ ELHAJÓZOTT VELE A GÁLYA
VÁRHATJÁTOK MÁR ASSZONYOK LÁNYOK
SEJ ELRAGADTA A TENGER ÁRJA

De Betlehembe eljutok mégis.
Halott terhét a gálya kirakja.
Mária szűzlány kifut a partra.
ruhája, arca
grafitvonás,
torka párálló szurokfolyó,
öle csak a ragyogás,
mindig szülésre vágyakozó
vér-lobogás,
testem tekeri gyolcs-ruhába,
temeti szikla-falba,
fölhasított áldott hasába

s pírba borítja a várakozás.

OLÁH JÁNOS

KATONÁK

Fiatal fűzfák és régi facsonkok vázai őrzik a rétet,
mint amikor a végső győzelemben leomolnak a várak.

Keserű szájjal szélednek szét a győztes katonák,
s kóborolnak zsold nélkül idegen sátrak alatt.

Én nem hagyhatom el már bármily iszonyú vágta-
val se e földet.
Ideláncoltak a fehér por, az alkonyi felhők, meg a
falvak.

Emlékeim férfias büszkesége előtt
megroppan a háborús paripák rohanása,
belemarkol hajamba a szél.

Felhők nyájai ballagnak az égen,
nomád szívemet megvadítja minden tavasz,
a furcsa föld, a vakító napok.

A béke iszonyú pillanata ez, feledjétek el a
győzelem mámorát.

LÁZADÓK

Éjszaka van, áttetsző, sötét szikla már
a város, a kinemfaragott szobrok,
a fölnemlázadt lázadók nyugalma
torz haragvássá növekszik bennem,

ajkamat harapnám, vágnám magamat földhöz,
de hányódó dacban, futó reszketésben
kibomlanak az erdők, fölnyílnak
síró évszakok, látom a holdat,
meghajszolt lovam, e sovány és borzas
állat félholdalakú harapását,

minden erdőt, minden várost elönt a holdfény,
a fák között hószerű tinók ballagnak,
fél szarvuk mintha a tél kürtje volna,
jéggé fagyott, szomorú énekkel vesződöm,
megbénít ez a csönd, az öntudat döbbsent

világossága kővé dermed az arcomon,
márványszürke éjben nyugszom
fölkoncolva és kiterítve,
fölnemlázadt lázadók vonulása a lelkem,

s mintha menekülnék, hitetlen nagy sereg kísér:
„minket a várból kitagadtak,
s mert emberségünk csak bűn, csak eszköz,
megelőzzük egymást, és elfeledjük”,
jönnek, akiknek emlékét már csak dőlt keresztek
őrzik

és belep a por, amit riongó barmai
az időnek, hegyek és tengerek közül is
fölkavarnak hozzám napjaim erdejébe.

TÁVOZÓ VONATOK

Távozó vonatok dühöngenek,
a várótermekben kialszik
a szürke falak
monoton lángolása,
az itt maradt padok
katapultja
kivágódik az émelyítő
virradat elé,
még mielőtt leszakadnának a szárnyak,
szétrobbanna a motor.

Hipnotikus katasztrófa
és vegyelemzett kaland
furcsán megszakadt utazásunk.

Benépesítjük a várost:
ellepjük a megnyíló büféket,
a kövezet robbanó szürkességét,
a forgalom korlátait.
Győzelem s kudarc föltételezett
próbáiba bonyolódva
tanulság nélkül tanúskodunk,
mindegy, hogy mire jó ez,
mindegy, hogy mennyit ér.

Esedezünk levert kézfejjel,
követelünk feltört tenyérrel,
keringünk a vadak ketrecében,
megpróbáljuk
így is, úgy is mindannyian,
legalább megpróbálni legyen érdemes,
a szabadulást,
mindegy, hogy mi,
vagy más jut el odáig,
ki lesz elég erős elviselni
a lehetőség korlátait,
az alkotás kudarcát.

Amire szükség van,
és amire nincs,
embereket választ magának a világ,
szétdarabolja s fölosztja tényeit.
Mi jut nekünk,
meddig érünk e rozsdamart úton,
a technika útvesztőiben
mi, akik erre kényszerültünk,
helytállásra és reményre?

Kiáltozni szeretnénk,
szeretnénk
gátlástalanul mindent elmondani
magunkat törve meg e töretlen úton,
ahol a bevallatlan szégyen,
a közös lámpaláz
már nem segít tovább,
de nem lehet.

Bonyolult reményre
kényszerültünk
és átláthatatlan lázadásra,
nem vagyunk elég kíméletlenek
magunkat tetten érni,
kísérleteink
túl hamar véget érnek,
de bárhova taszítson gyöngeségünk,
tapossuk meghátrálva is tovább
útvág e kényszerítő szenvedélynek,
amiért születünk,
s amiért meghalunk.

ELÉRHETETLEN FÖLD

Itt lakom a barnasisakos dombok oldalán,
mint egy ezüstbalta, olyan fehér a házam.

Kint esik az eső: az ágak között
meg-megbotlik, csontjai lehullanak a földre.

Én a szobámban ülök egy háromlábú széken,
körülöttem szerszámok porosodnak.

Gondolataimban, mint egy mély folyóban
lesüllyednek az emlékezés roncsai.

Ismertem egy kovácsot, sokszor jártam nála,
én is vertem a vöröslő patkót.

Tudtam, milyen engedetlen a vas.
Néha kiültünk a küszöbre,

térdünknek támasztva fáradt karjainkat,
és beszélgettünk.

Nem volt a szívünkben semmi,
ami kioltotta volna

az évszakok roppant illatát,
míg verőfényes őszi napokon

a domboldal száraz füvei közül
néztük a robogó fellegeket.

KÖVEK

Kövek. Lépcsők szűk fordulói.
Kopott kövek cselédei.
Ruhájukat szél emeli.
Ők jönnek, útjaink tudói.

Örök fordulók régimódi
rácsa közt léptük csöndje hí,
búza kőkemény szemei,
és hajukban a szél rugói.

Jönnek földet söprő ruhában
– súlyos alakjuk csavarog
rött árnyékok rácslugasában –

mezítláb, fáradtan, gyalog.
Rabságuk mosolyát kívántam
szabadnak, ők meg szótlanok.

HÁROM ÉGTÁJ

Megélénkül a libapázsit,
zöld utak nyílnak, zöld nyarak
az eperfák alatt,
zöld hold világít.
Gyerekkorom havasát járom
újra a zöld-zöld fák alatt:
rött rókák, kék lovak
élnek e tájon.
És szénsötét lucerna zöldje
rejt, hús éjjel a napot,
el napfény-alakod,
magot gyümölcse.

Kapa elnehezül kezemben,
este van itt azóta már,
méh, ló hazatalál
a füstös estben.

Bár őrzi még egy-két virágom,
s e rabló nyár, gyúrt szirmain,
darázskalandjaim,
én eldobálom.
Aludjunk békén gizzel, gazzal,
bennem is elcsöndesedett,
mintha elégedett
volnék magammal.

Csak te, gyökerek járhatatlan
szépsége, örök otthona,
te ne hagyj el soha
volt igazamban.
Sebtépte arcú rög-szerelmem,
pusztító béke, menedék,
ki sose vagy elég
a szerelemben,
ringasd el hófehér parázson
fáradt karom, fáradt fejem
égőn és szüntelen,
akár az álom.

BIRKAPÁSZTOR

Bölcsességem mogorva lett s szikár,
akár egy birkapásztor, álmodok,
míg álomszínű nyájam épp pisál,
széttartott lábbal a megmeredt kosok,

és reszketve a finom barikák.
Hatalmam itt már senkinek se fáj,
saját csontom az ékes szarkofág,
birodalmam bőr-, csontalatti táj.

Mint pásztorkürtök vésett, faragott
ábrái közt a pásztor, a kutya,
csontszínű őszi tájon ballagok,
nem kísér más, csupán az út pora.

OSTOBA TRÉFA

Testvéreim, proletárok,
a világnak nekivágok.

Kóborlok, mint utcaseprő,
a kezemben kurta seprő.

Emlékszel még, az a púpos,
olyat köpött, mint a lúdfos.

Betérhetnénk egy kocsmába,
az asztalnál kövér bába.

Átölelném, mint a vaspánt,
két karommal fekve hasmánt.

De ez is csak olyan álom,
kócbelű zsák az én párom.

Alámfekszik minden este,
rongyos testét melengesse.

Ha néha szép lánnyal háltam,
s benne örömet találtam,

azt mondták, ez szemtelenség,
utcakölyök meg a fenség.

Volt a lánynak koronája?
Én már nem emlékszem rája.

A dereka meg a csókja
életem legszebb valója.

Ne búsulj, – a toll, a tinta –
te vagy, ki e verset írta.

Van egy-két hülye barátod,
s lány is, hogyha nem kívánod.

GRAMOFON

Vigaszom is vigasztalan
mindig rád gondolok babám,
te meg vad vagy és nyugtalan.
Hiányzik valami talán?

Otthonos lépcsőházaink
alján e néhány gipsz-szobor,
amíg fönn a korlát kering,
leginkább szükségből guggol.

A rádió egyre beszél.
Velőtrázók a szavai.
Mindig és mindenre kitér,
mintha hallgatná valaki.

Üvegből van a kirakat,
legyet, banánt, sót, mandarint
ingyen lát az üveg alatt,
aki éppen odatekint.

Bár nem vagyok kíváncsi rá,
itt minden a pofámba lóg,
látom, hogy gyűr maga alá
minden szép lányt pár ócska pók.

Érdekel, vagy nem érdekel,
az e világon mit se tesz,
téged is majd földre teper
végső soron, kit nem szeretsz.

Várjatok csak, lesz még idő
mely kipróbálja, mit tudok,
mikor bátran lépek elő
abból, aki most még vagyok.

Minek szítom fantáziám,
e Földön – tudjuk – nincs csoda.
Mindent ki kell bírunk csupán.
Ki többre vágyik, ostoba.

BOHÓC

Egy bűdös percem nincsen,
nem azért, mert munkám lefoglal,
nincsen ajtóm, és nincs kilincsem,
iszom, amit az utca forral.

Legjobb üzlet bolondnak lenni,
nincs, aki ennél jobbat mondhat,
nem tántorít el ettől senki,
ha egyszer valaki kioktat.

Addig volt jó, míg mozdulatlan
lapultam az anyám hasában,
se a kezemet nem bújtattam
kesztyűbe, se cipőbe lábam.

No dehát így, úgy eltelt,
aminek jobb lett volna el nem telni,
s habár minden bosszúra hergelt,
sohasem volt kedvem lihegni.

Éveimet átcsavarogtam,
s hogy most nincs hová visszatérnem,
annak örülök a legjobban,
legalább nem derül ki gyöngeségem.

Pimaszul szinte már vigyorgok,
hadd teljék, akinek van, kedve,
hajtsak legalább annyi hasznót,
mint a bohóc, vagy mint a medve.

SZISZIFUSZ

A megszólalás fonák kényszerével
nem magamért, mégis magam vagyok.
Fáj az éhség, és nem ízlik az étel:
Belülről formál, mit kívül tudok.
Ha holt, fenyeged, példa itt mit ér,
ha élő, avval, hogy hiába él.

Nincs út tovább, kereshetem akárhol.
Ezt is tudom. S mégis tovább megyek.
Leszek, ha kell a gyávaságra bátor,
magamhoz hűtlen, ha csak így lehet.
S túlélem, bár ez végképp nem elég,
kudarcaim fölmentő szégyenét.

TÉRKÉPEINK

Mi nem dühönghetünk,
kiszámított és kiszámítható
gondolatunk és érzetünk,
a tudás börtöne, a való,
s ami nincs, de lehet,
ránk zárul lélek és anyag,
a fölszabadító önismeret.

Míg egymásra felel
érzés és vallató tudás,
múlttá csökken minden teher,
szereppé minden vallomás,
bohóc a düh, a fájdalom,
izzadtságsszag, porond pora,
röhögésben az irgalom.

A tudással kereskedők
s a tudatlanság hősei vagyunk.
Nincsen elviselni erőnk,
amit már egészen tudunk,
elvesztegetni van csupán
lelkünk csataterén, agyunk
zsibongó piacán.

KIÁLTVÁNY

I.

Mi kényszerít embert ember után, hogy próbát tegyen a beszéddel? A biztos bukásba mi kényszeríti naponta? A hátraarc tűzéből, hogy partra mászunk, elég lesz-e az életöszön?

A biológiai végzet igazgathat-e minket, kik ellenére élünk?

Határozatokat fogalmaznak a gerezdre vált időben, a narancs, a citromízű fényben, kik fogalmazni tudnak, de leginkább, akik még ezt se tudják.

Övök a szó.

A szavakat fölcserélik, nem ismerik a fogalmak határát; mit lépnek át a köznapi beszédben naponta, sose tudják. A tudást úgy tépik szét, hogy egyben sose látták. Nem tudják, le mit rombolnak, s ami helyette épül, ismerni azt se fogják.

Furcsa póz ez.

Betegség vagy tévedés, ki tudja?

II.

A szavak arca a szavak fonákja.

Igazuk nekik van hát, akik semmibe veszik a szavakat, semmibe a jelentés szabályait, eszméletünk.

Széthullunk, mielőtt a változás bennünk megérne. A falvak porburkolt, anyaméh-lágy alkonyai elülnek. Köldökzsinór kötöz a hallgatáshoz.

Az emlékezettől kicsikarjuk a feledés jogát, hogy élni tudjunk, ez mégis egyszerűbb. Úgy gondoljuk ránk tartozik. Azt hisszük, „csak” miénk.

Hiába. Nem ment föl a „csak” idézőjeles szédülete, semmi. A létezésből nincs menekvés. A halál értelmetlenebb, mint az élet.

E robbanásnyi türelem mielőtt arcunkat előnti, a sejtek éjszakája testünkből kép. Az öntudatlanság szintjén megvalósul minden, mielőtt tiltakoznánk; s már visszalépni sincs jogunk.

Erőszak az erőszak ellen.

III.

Ha mi is dekrétumokat fogalmazunk a tévedés ígéretével szánkon, pálcát törünk izmainkban a tévedés végeztével, ha végjátsszuk újra az ébrenlét komédiáját, ki fogja fölfedezni a fölfedezni méltó arcokat, a jövő dimenzióit a sejtelmek burkából ki oldja ki, a hétköznapi cselekvés nyelvére ki fordítja le a megvalósítható álmokat?

Ki tud az ébredéssel egybeforrni?

Vagy a zavart keltő halál lépteivel egyenlő minden óra, perc? Előre, hátra az idő legkisebb és legnagyobb egységei ugyanabba a feledésbe térnek?

Emlékezet nélkül meg lehet-e maradni?

Sebeinket, sebeink okát, halálunkat, életünket, halálunk s életünk okát, kudarcaink tisztátlan emlélyét, s amit eltemet, a sikerek perceit, s ami belőlük megmaradt szembesítjük-e a gyakorlat mágiáján?

IV.

Merüljünk el ha van hova! Osszuk meg erőinket, amik még összeforrnak. Adjuk meg magunkat a hamis logikának! A szabályoknak! A jogköröknek!

A nevünkben sikoltó hatalom miféle vádtól ébred? Van-e még aki megért minket, akit meg nem mi értünk, aki állva marad a gyanakvás tüzeiben?

S az is hova jut? Miféle jogokat talál a süllyedésben?

Miféle távlat az, ahonnan nincs menekvés?

Aki megérezte a hatalomban hatalma csonkaságát, a beszédben beszéde bicsaklását, a kitágítható, a leszűkíthető, de egyféle csömört, az tudja, hova tart e dramatikus álom.

Kezünkre, szánkra jégverés tapad. Mozdulatok s szavak jégverése. Nem tudják, hogyan. Nem tudjuk, miért. De ugyanaz az éj.

FORDULÓPONT

I.

A hagyomány földrajza
mindent megmagyaráz,
pontos leírását adja
a partoknak, ahol élünk,
s a partoknak, ahol senki se él.
A köveket
fehér tengeri mocsok
lepi.

A sodrás délsideje
jelenidő.
Kövek örlik föl,
mint egy falat kenyeret,
az emlékezést.

A horpadt éj,
trombiták horpadásai
az éjszakában,
rátalál a hiányra.

Ki kell tölteni,
mindegy, ki tölti ki
a hiányt.

A kényszer,
ahogy minket megítél,
megítélhető maga is
valaki által.

Zajok parancsszava
a rendszertelenségbe ágyazódva:
trombiták, kereplők, emberi
hangok, autódudák stb.
Mindez
a kifejezőerő próbája,
nincs messze már
az érthetőség határaitól,
az igazi parancsszavaktól.
Nincs messze már.
Az elhatárolódás
önkéntelen ösztönök
műve.
Az egyetlen méltó esemény.
És ez is
tettenérhetetlen,
lezajlik,
mindenki számára
idegenül.
Ha a részvétel sem,
mi teszi
lehetővé a fölismerést?
Tájékozódni, mint a vad
jeltelen mezőn,
bozótban,
s eltévedni,
majdnem ugyanaz.
Bármely mozdulatban
ez is, s az is jelen van.

II.

Egy megingathatatlan pont
közelünkben. Itt valahol.
Ez a hagyomány szerinti
éjszaka.
Úgyse hallgat rám senki.
Elszabadult. Rendszertelen
a hangképzés metódusa.
Csupa emfatikus
zaj:
hej, haj, huj,
hihh, huhh, hahh,

pikk, pukk, pakk.
Eljött az idő,
hogy hadat üzenjünk
az értelemnek?
Úgy tetszik,
az értelem gátlások
ismétlődése,
vagy nem ismétlődése,
kiépülés és föloldás,
semmi több.
Tele van mégis
végzetes jelekkel,
mint a papír.

***

Kivetkőzünk most
egyszer s mindenkorra:
szánkon az újszülöttek sivalkodása,
mozdulatainkban ugyanaz a zavar.

***

Innen meg lehet térni,
oda már nem köt semmi.

.....
.....

Ütemet öltenek
az elvétett szavak
a távozáshoz.

***

Ezt hagyományozzuk hát mi is
a hanyag utókorra,
a halálfélelem kényszerét,
képzeteink kényszerét,
ezt az átoktudatot?

III.

Az éjszakán dörömbölünk.
Nytitott kapun dörömbölünk,
felnyithatatlan
nyitottság
előttünk.
Bizalom nem kínál,

félelem nem terem
tisztább jövőt,
mint amilyet
valóban.
A hiány
hidege
s bőrünk
hol összeér,
megvethetetlen a láb,
nem hely,
és nem idő,
a lét egy új üteme,
egy elképzelt dimenzió az,
egy át nem élt,
de átélhető
halálnem.

***

Nyitott kapuk
és mohos kapulécek,
minden irány,
ahova mozdulunk,
a korgó idő
éhségét jelzi:
hiába-lépteink,
hiába-alakunk –
a lét szokványos gyakorlatát.

***

Dúdolható dalok
némasága a némaság.

1.
Ez elmúlik.
Az elmúlik.
Az elmúlás
jövője...

2.
Én egyedül.
Te egyedül.
Az egyedülség
társa...

IV.

Mielőtt
valóra válik
a meghökkenés,
lappangó családnevek,
kiürült kézjegyek
havazása,
töröljétek le az ablakokat!
Oldjatok föl
minden korlátozást
a látási viszonyok
végső csődje előtt!
Legyetek éberek!
Meg ne bénítsák
a fiziológia görcsei,
be ne temesse
a havazás
a csomópontokat!
Legyetek éberek!

***

Idegeink vesztesége
a múlás,
és minden,
ami megfordítható.
Álarcaink
sírás-nevetés
jeleit
már az értelem
bonyolítja.
Életbe lépnek
a digitális elvű
érzelemszámítások
szabályai.

***

Írásom,
e folyamatos
betűátváltozás,
mint egy kecskealak
haláltusája.
Papír és láng fölött
egyazon mozdulat.

Az értelmezhető
s a jelentéstelen
egybeesése
alig elviselhető;
a szakadásig kínozott
egyszerűség
repeszei
mindenütt jelen vannak
mint a sötét.

V.

Idevárunk
vacsorára
estére.

Ha összea-
kad a lábad
megtérsz-e?

Lócán ülünk,
mint a vénék
odakint.

De mi mégse
vagyunk vénék
idebent.

Azt se tudod
hova jöttél,
régesrég

eltévedtél.
Eltévedtél.
Jó estét!

Milyen utca.
milyen háza
a házunk,

nem érdekel,
üldögélünk
pipázunk.

Nem is köt meg
semmi, hogyha
valami.

Tedd le nyakad,
kezed, lábad,
mint aki

fegyvereit
rakja sorba
sehova.

Létezésünk
úgy ürül ki,
megmarad.

VI.

Homlokegyenest más igazság,
homlokegyenest más erény.
A meggyalázás
a szokványarcmemória,
a címjegyzékek
áldozatai ugyanúgy,
nincs különbség.
Nem lehet tettenérni
az eseményeket,
a veszteségek káosza fölmérhetetlen.

***

S akik megállnak?
Nevetés nevetéshez csendül.
Íránytű nélkül távozunk.
Ki törődik a többivel,
az állvamaradókkal,
Atlantisz süllyedésével
Főnícia romlásával
ki törődik?

***

Csíkok között burjánzó
mozdulat. Mint kopó
követ a léckerítés árnya.

E jellegtelen mező
menekvésünk térképe
kiterítve.

***

Izolált tépelődés
merít el,
nem napszakok,
nem irányok,
valami más szerint,
de külön-külön.

VII.

A tárgyak alkalmatlanok
megjelölni a hiányt,
olyanok, mint az eleve érthetetlen
írás,
végzetesen egyszeriek.
A hiány akusztikája
csaknem tökéletes.

***

Minden kultikus táncot
illetlenséggé törpít,
azzá, ami,
minden beszédet
hallgatássá,
a közléskényszer
kudarzává,
s minket is azzá,
amik vagyunk,
részeinkké.

***

A tiszta jelentést
emberi nyelvre fordítani –
suta kísérlet.

***

Ki nem védhető egyszeriség
szervezi
a jelenvalót,
belesöpri a levegőt
a szemétkosárba,
a tengerbe,
önmagába.

De ti ne figyeljete rá!
A pergő homok moziját,
a kvarckockák
független ritmusát
figyeljétek!

***

Lépteink,
ahogy a tömör üresség
e hagyomány-éj kiméri,
egyszerűen
lezajlanak.
Nincs kiválasztható irány,
mely
végzetes ne volna.

VIII.

Mindenképpen eljutottunk, eljutunk
valahova.

De sose tudjuk meg
az ösztönök rendjeleinek
eredetét,
soha a kiosztási ünnepségek
rendezőbizottságainak
összetételét,
soha a támoltyás,
a vakvilágtragédiák
okát, soha, mire képes
a pusztulás,
ahhoz már későn ébredünk.

***

A tudatosság,
az ösztönösség álruhája
mindent egyforma hévvel
leplez el.
Nekünk jogunk van
a látszatelvetésre,
anarchiára, tűzhalálra –
de ezek kétségbevonható jogok.

***

A létezés meztelen ritmusában
elmerülve
elég a tettenérés –
(E homonima torkollhat
füstbe,
vagy netovább-ba.)

***

Nagyhatalmi parádék
kosztümös forгатása,
bádogcsönd-éj
a jégkopogás alatt,
eseménylátszatok
az emlékezet mozivásznán,
itt van
e tanulság nélküli
világ,
amit a menekvés
alkotott,
ürített
egyszerivé.

***

Itt az elképzelt,
s a megalkotható
eszméi túl közel;
valóságellenes vonulás,
leheletnyi távolságra
az erőszak.
A lázadás
talán csak önmagunk
fölégetése fegyverrel a kézben,
vagy fegyvertelenül
különös lángolás
– egyelőre;
jogaik ellenére
félelmetes beszéd
milliárdokért
kevesekben.

KONC JÓZSEF

TÁJ

Röppenő fürjek sóhajtásnyi rétek parázsvirágok
hazája

Dombjaid elé morzsolt eső pereg

Gyerekkori völgy fölött küllős margaréta körhintái
szállnak

langyos eső csap arcomba Ázott meleg

mezőkön csikók legelnek sörényükbe szúr a fény
fölhevült kövek döcögnek vízre konyhakertekben
az égerfák alatt

és ahol elfordul az ég mákgubók törékeny fogas-
kerekén

mint karórám számlapja átdereng az éjszakán a nap

ott bódító kígyóhagymák nyílnak családos krumpli-
bokor

hajladozik a szélben vakondtúrás robban

zöldborsó végvári katonasága lövöldöz és az erdő
kiáltást sodor

vérzik a futórózsa széles patakokban

Gyerek voltam itt Már mindig hallom zúgni az erdőt
Nyirkos ösvényeken tejeskannák kocódnak össze

Felnőtt

éveim mint legelésző csikók úgy széledtek széjjel az
őszben

Köves utcákon járok Lábdobbantásom tüzet csíhol
fürjek is röppennek a szem erre-arra kaszál

bokros fények alatt mint ott az a krumplibokor
megköt bennem haragtalan izzással egy emberi táj

KÖNYVEIM CEMENTES ZSÁKBAN

Nem jöttem lármával este érkeztem meg
Két bőrönd sporttáska és külön a könyvek
cementes zsákban összekötözve erősen.
ez volt minden csomagom tudásom
szinte földig görnyedten
míg végigballagtam a fények alatt
egy albérleti szobáig – aznap keresték az új barátok
Hamuszínű nagykabátom elmaradt
magával vitte még a télen
aki nálam is jobban fázott
Elgondoltam míg egy pár cipőmet kibokszoltam este
hogy ez a cipő sokfele járt velem
A rávalót borsodi vasmunkások között kerestem
Mit lehet elvenni tőlem ha én nem engedem?
A sugárúton lépésről lépésre útbaigazítottak a fák
találkozóm volt a mezőkkel
összeért bennem a világ
köudvarokon már a pázsit is kizöldül
Megjöttem hát kicsit több tudással
a férfiatavás láthatatlan sebhelyeivel
könyveimet a cementes zsákból fejem alá raktam
sorban
legyenek kéznél ha kell

DÜRER: HANS IMHOF ARCKÉPE

Dürernek ez a festménye
egy harminc év körüli
határozott tekintetű
férfit ábrázol
Kereskedőt
tanácsnokot
humanista középosztálybelit
vagy valami effélét
Szemöldökét összevonja
szája körül ránc van
kezében irattekercset tart
ékes gyűrűi nincsenek

Olyan mint aki megszokta
hogymondja véleményét
akkor is ha magáért
akkor is ha másokért beszél
Én fiatal vagyok
öccse lehetnék
ha elgondolom
hogye egy korban élünk
Bár mosolygok ruháján
kicsit erőszakolt komolyság
lengi be homlokát
: az arc tetszik nekem
Akkor figyeltem föl rá
amikor egyszer apám fényképét kerestem
ezen az oldalon találtam a könyvben
szembenéztek egymással
A könyv azóta
mindig itt nyílik ki
Apám is
Hans Imhof is
rámnéz
Mit akartok?

KIRŐL A SZÜZEK

Kiről a szűzek mondhatatlan
bilincse letört mint téli bogarak

bennem kucorog gondolatban
csápolja apródad havak

évszakát a szórt világú
délelőtt

Látom
madárdelelőn

augusztusi kertek
harsány zöldje közt

a vérszegény szerelmest
fürdőruhába öltöztött

Alakja zsombékon
szilvafák közén –

s babszár ostora üt rá Vékony
cérna Levélzizegés

fénye vert
Ha rácsokat

tett volna rám! Csak öröltek törékenyen
medencecsontjai

KÁRÉ MAGDOLNA

vadludak húzzák az eget
viszik viszik csontfésűdet

Húztad hajnaltól a kapát
befogott semmi az ígát

Gyermekkorom boszorkánya
vadludaknak királylánya

Húzza a harang a delet
húzta az ág életedet

ásók kapák forgolódnak
nincsen nyugtod birtokodban

Dél van éj van görnyed a hold
sarlós hátad földig hajol

De ez a föld ami kicsi
élet terem visszaveszi

Új időt kezd tejes búzát
talán nem is emlékszik rád

A te sorsod örök börtön
te már többet nem dörömbölsz

csak a hajad nő ki onnan
fésült fűben fűsorokban

NAGYANYÁM LAKODALMA

Megforgattak pörögj csapkodj
rád adták a nagyharangot

ásó kapa kantározott
két nagy tükör megpofozott

sétáltattak körbe-körbe
szelet szedtek a kötődbe

vezettek a magas házba
hasig fölvert virágtrágya

kötöttek a tűzhely elé
köménymagon krumplin megélj

jobbra-balra járd a csárdást
fortyogtasson barna rántás

mosolyod mint mosott ingek
bánatodat mindet mindet

eltáncolták elölelték
elmulatták el is ölték

neked csak a zöldséglevél
nyitott meg a tíz gyertyafény

Rád adták a nagyharangot
ásó kapa el is hantolt

ÖREG MAKRAIT A SZÉL ÜTÖTTE MEG

Öreg Makrait a szél ütötte meg
a szél a hegy mögé szökött

másnap az istállóba tört be
hogy lázadást szítson a tehenek között

Azok utána futottak a legelőre
ő meg széjjelcsomózta a virágok bugyrát

a gyümölcsfákat teherbe ejtette
délíig a parton bujkált

Sebesre égette
az asszonyok karját

akik ruhát öblögettek
a pataknál

Lecsapott a vízre hirtelen
meztelenül fürdött meg a gátak

mellett hápogó kacsák közt lemerült
és szeretkezett éggel füvel fával

Ott ment el a dűlőúton
kikericsek fáradt gallyak mellett

Öreg Makrai hanyatt fekvve hunyorgott
és a tehenek még akkor is legeltek.

ANYÁM ARANY LILIOMSZÁL

anyám arany liliomszál
a Dunába ne ugorjál

ne támaszkodj két fiadra
kezed mellől elriadtak

sírdogálj a konyhagöznél
sűrű füstbe törülközzél

nem lehetsz te liliomszál
se virág se tündérország

anyám arany liliomszál
a Dunába ne ugorjál

tiszta szemed egyre mélyül
nézem magas meredélyről

városszéli salakdombról
vagyok szélből vagyok porból

mosakszom már harminc éve
rozsdás csapok vasvizében

derekamat nagy bajomban
két pálcába támasztottam

egyik gyenge másik nem jó
egyik cédrus másik bunkó

HARANGOK VÁROSA

A harangok pogácsákat szaggatnak
a szélből

Meghajnalodott
hát búzaszínű fény dől

a térre
Körül megkelnek a dombok

Mennyi frissen sült kenyér
Tejfolyók és harangok

A harangok városában
élt egy ember

Két bot közt járt Egy lábon
Úgy lódtította át magát a történelmen

Mint dühös harangnyelv kövekbe ütődött a lába
Minden reggel az ablakból néztem

A fák még tudják hogy ez dráma
azért harangoznak a szélben

Reggel van Kezemben bögre tátog
leng súlyosan

Ez a város
A harangok városa

VILLÁM

Szekfű kiáltja el pirosát
és dől az eső levél hull a fákról

összerezdülnek az almafák
száz apró mellük elhalványul

Indul esőfelhő
tereli a nap

Kiáltozom szétfeslő
esernyős ég alatt

Szivárvány hajlik hozzám gyenge száron
már majdnem eléri a betont

csontszipkából
magasra visszafújom

Díszzeit a tavasz
összekeveri

hívjad a nyarat!
sikítóznak maradék telei

S fut nagy fény
elszalad

Párolgó tócsák felületén
a lábnyomok fölhólyagzanak

MÉRSÉKELT ÉGÖV

Mérsékelt égöv ez
Indák indokok flaszterforró nyarak
között vacogok
Hűvös magánstrandokon
a kitenyésztett szőkeség
dollárért szeret
hát megteheti
hogy meghökkenjen szigorú szemem miatt

Jó dolog
de nem elég
hogy enyém volt az utca.
olyan falsul fűtültem
ahogyan csak kitelt tőlem
de csak magamban morzsoltam
haragom
Kire kiabáltam volna
az utcai járókelőkre?
Itt most is kajánságból
táplálkozik
az autók benzintankja
s látnom kell azt is
hogy hiába vagyok higgadt
szívemre csappan a csapda
Örömáruházak
idényvégi kiárusításain
megveszem a bővlit
pedig voltak iskolák
ahol Hans Imhof rőneszánsz nézését
meg tudtam tanulni
Én tudom
hogy tenni én tudom a legtöbbet
Utáltam a vérszegény gyerekkort
magamban mindent összetörtem
S most úgy vagyok vele
hogy csak a munkában merem elfogadni részem
mert mindig attól félek
hogy meghal szívemben a kamasz

A dolgok egyenlítőinél
ahol a legtüzesebb a vér
ő áll

FÁRADTSÁG

Zengnek a város vasgítárjai
Rozsdás rácsokon lándzsakerítések
messze futó során
vonaglik a szél
Ideges karokkal
magamhoz húzlak sokszor
valami dallamot
keresek állandóan
Őszinte állatok
riadtságával
szeretjük egymást
míg zengnek kinn a város
vasgítárjai
rozsdás rácsokon lándzsakerítéseken
vonaglik a szél
Rozsdás rácsokon fölszáll a föld lehelete
Itt csak a pincében van föld
Betoninget
viselnek az utcák
Lefoszlik testemről
a hét szennyese
meztelenül tisztán
adnak vissza
hétköznapijaim
Nem bánt semmi
csak összegyűródnek
homlokom mögött
a gondolatok
Belezuhanok
a vasárnapba
Vedd ki zsebemből a napot
vásárolj rajta tejet kenyeret
Este lesz mire megjössz
jó a sötétség is
Hallgatjuk majd az ablakból
hogyan zengnek
a város gitárjai
rozsdás rácsokon
lándzsakerítések
messze futó során vonaglik a szél

KÜLDJÉTEK HAZA

Küldjétek haza
a kopasz zongoristát
mert mindig
a kőről énekel
gyöngyöző szemekkel
néz a semmi homlokára
csontos kezeit úgy nyomkodja
mint akinek a gyomra fáj
Küldjétek haza
a kopasz zongoristát
aki mellett szalvéták röpködnek
paradicsomfoltos madarak
mint a sirályok
úgy csapnak le a kenyérmorzsákra
nokedlibombák kísérei
zóna-vadászrepülők
Küldjétek haza
Küldjétek haza
a kopasz zongoristát
hátgerincemen játszik
bordabillentyű szerkezettel
pedig elbújik a zongorába
mint Jónás a cethalba
nem tudja milyen dallamról
milyen dallamra jut
Küldjétek haza
a szegény zongoristát
vigyétek ki egyszer
hajnalban az utcára
itassatok meg vele
egy üveg kondenzált tejet

INDULTOK-E MÁR?

Erős szagot áraszt egy krizantémbokor
mentolfelhőben döng a nyers falakkal ágaskodó
iparvidék
minden magaslata forr
kábelek csapnak föl részeg drótvenyigék
Változó kép mindez: öznyomok vadcsapás cipősarok
lyuggatta járda
kikericsárus bódé hegesztőpisztolyok sziszegő virága
zajdul torlódik csapkod
keresi helyét
dalokká elég –
orsókon pörög a zaj szála
mint a jégtömbök kockába
préselődik a fény
lábnyomok rétegződnek egymásra
Gyakorta
szólnak itt a dudák
szólok velük házakra tűzfalakra bokrokra
Te világ!
nyár temetői ablakok
sarkok lépcsősorok botlogtató
fölfelé vezető kőfokok
vassal szegett homlokú világ
udvaron szájaló viták
közös vízcsapra járó közösség
ládákban erdőt nevelő hit
szombat esték
ősz sápadt paradicsomai
esőhajú lányok
bozsduló világ
bérházak udvarok kedveseim
indultok-e már?

SZIESZTA

Szám sarkán fütty hintált mint cserepes lucerna-
széna
aranyesőre borzadt eszem

: perselyhasú céda.
lett a lány Nincs velem

A flaszteron
túlért körték robbantak és károgtak víjjogtak
darazsak

Véltem sült bolond vagyok mert ökleimet csak
szorongatom
fújom mint a krumplit vagy parazsat

Állva ettem mint a gólyák
futva ittam mint a vadak

csőre pólyált
spirálfűzet lapult szívem alatt

fegyvernek Egyetemes jegyzetek
teleírt lapok

Én úgy értelmezem
hogy a visszaütés joga nélkül szabad nem vagyok

Ám az élet egyre több vajúdással
tudatja hogy nekem mindenütt akad vitám sok

Értelmiséginek neveznek Választékos hang kötelez
Valójában
többször gyanakszom mint a partizánok

VÁLLAIMBAN TINTÁS RÓZSA

Gyapjasát ki gyakran gyakja
dobban feszes friss ünőre

varázslatos erős hagyma
szagát szívja két tüdőre

Vállaimban tintás rózsa
combjaimban kilenc bika

merre szaladsz vérre horkant
kamaszkor a jégfák lila

meseföldjén iramszarvas
hasogatott feslő tavak

tükrén agancslomb-hatalmas
növényország zöld palota

Bizsergek csak mocskolt rohadt
kásahavú szűk utcában

Virágének nőtt a számra
hej virágom hej virágom

Egyszer volt hogy városvégen
harmatok közt salakszagló

fűben leltek tettenérten
Üvöltöttünk úgy kacagtunk

KOVÁCS ISTVÁN

TEMETHETED-E

Ha a felhők kiszáradt szivacsként
homokhegyekhez érnek

Ha ajkakát húz víz alá
az elmerülő ének

Ha térképek piros pontjai
jelölik csak a népet

És golyóálló üvegszemként
mered földünk a fénybe

Temetheted-e vérző arcod
a bodzák tenyerébe.

„HŐSI HALÁLT HALT”

Megrozsdásodott sebű Krisztusok lábainál
egyenruhás keresztek tisztelegnek
a jeltelen jelennek.

Dátumok,
nevek.

A katonák esővert hangján
himnuszt éneklő kötőmeg is elcsendesedik,
ahogy a dallamok sorra
a gyakorlóterek
tankcsapdáiba esnek.

S te azt hiszed béke van,
ha a repülők süvítő árnyékai alatt.
hallgatagon izzó sírkövek
megigazítják fejükön az obsitkoszorút:
„Hősi halált halt.”

EMLÉK

Apám a földre tapadt jégvirágnak
egy fagypont alatti reggelen.
Ujjaimban, ha fázom
az Ő emlékét melengetem.

ANYÁM

Ma éjjel is sírt.

Nap-óvta tiszta hajnalok
a láthatár drótjait csiszolták
és figyeltek.

Apám emlékkeresztjén
Anyám huszadik éve függött.

Anyám Apámhoz beszélt
Az árnyak tárgyakká merevedtek.
Vérszínű vakolat szemerkélt.
A falak magukba-zárva meneteltek.

BETEGÁGYBÓL

Milyen régóta látom már
ablak-televíziómban
a külvilág szünetjelét.

EGYEDÜL

Az éj krematóriumán ragyognak
a nap kitepett aranyfogai:
És összehúzódnak lassan a holtak
földben-nyugvó szembogarai.

És fodrozódik körém a sötétség.
Már távol van és halkul a világ ...

És mennem kell! A tűz-szavak
kihültek már a számon.
A csillag-homlokú magast
térdem alatt találom.

Elindulok, mint kisgyerek.
Eső csapkodja vállam.
Társam lesz a szerelem
a fehéredő magányban.

KINYÍLÓ EJTŐERNYŐK

Nem állok össze egy egésszé
a darázs-szemű világ
mozaiklapjai alatt.

Lehunyt pilláim mögött,
mint űrben szétszórt mágnesűk a Földet
körülveszem keringve önmagam.

Nézem,
mint hűz kondenzcsíkot egy pók
fonalából a falakon.

Pitypang-ejtőernyők szállnak el előttem,
a földreérteket számolom.

S egyre távolodnak tőlem
a szerelmek
szabadon,
mint a fák.

Szaruhártyámra égetik a világot
a vergődő aranykarikák.

EGY SZERELEMHEZ

...barlangok csöppenő kő-haján,
gyökérölelte föld falán,
aranyabroncsú árnyakon,
dér-verte pille-szárnyakon,
eső-mozaik-színeken,
körünk-bezáró íveken,

hegy-közé-szorult hajnalok,
dobbanó-léptű nappalok,
magát-felgyújtó éjjelek,
és fények, mérhetetlenek,
sétálnak régóta már velünk,
kik egymást kerülve elveszünk...

ALKONYODIK

Alkonyodik...

Távol szürke ágakon didergő
szemhatár vöröslik –
a Föld hegy-fogazatára húzott
nyugalom-korona.
Közelünkben kristály-tüdejű bányák
meddőhányóira ömlik,
mit nem érhetünk el soha,
...alkonyodik,

de bennünk már nyugtalan roskad az éj,
gond-tüskés felhő-borona
szaggatja fel a Hold-udvar havát,
ahová bevonul
a lehajtott-fényű csillagok sora.

ÉVSZAKVÁLTOZÁSOK

Izzadt földön, mint iránytűk remegnek
az egymásra hajló elfáradt utak,
s míg a búza-nyárból a szemek elperegnek
összé növesztik mágnes-árnyukat.

Miért mutat szerte-szét irányuk?
mit kötöznek az erővonalak?
mért remegnek, mint elernyedő ágyúk?
az egymást taszító telek és nyarak.

Mint drótok tartják össze a cserépedény-földet
a hosszúság és szélesség-körök,
s az egymáshoz szorított, összetört földrészek
résein a tél kihömpölyög.

Fagy-aknákat hengerget az árja
messze közelgő tavaszok elé.
Évszakok – (az élet ár-ápálya)
emelkednek múltó év-holdak felé.

Egymásra torlódott határok
robbannak szét, feltjain a nap,
a szélbe-ragadó, égszívó hullámok,
ha letépi őket dühösen a part:
A végtelenig nőni vágyó számok,
a csatornák, dús rácsaik alatt
az utakat dajkáló, ismeretlen árkok,
ha előnti őket a kátrány és iszap.

És beszappanozzák a hegyi legelőt
a sűrű esővel mászó fellegek,
hogyan áthúzzák a hegyen az időt
a percek,
az örökké forgó csöpp propellerek.

VILÁGOS, 1849

Csend van!

Itt, ott a pernyét
s az eltévedt
éjjeli lepkét
magasba vágja
a máglya
erőre kapott lángja,
a venyige serceg,
sír,
mintha jövője fájna.

Újra sötét a csend.

A ló álmában felhorkan,
a nád gyanúsan zizeg,
tó tükre toccsan,
gyűrűiben remeg.

Micsoda nyugalom van!

Hallod?
Harang sír
egy felperzselt város
leomlott templomából.
Hangja könnyet csal szemedbe
az idegen határon.
Testvére itt áll,
ágyúba öntve vádol,
de nem hallja őket,
sem London,
sem Konstantinápoly.

ROBESPIERRE

A szomjas fémlap ismét magasba szökken.
Rajtam a sor – hát indulok.
Ellenem fordult eszmékben élek,
s három szaváért meghalok.

SEGESVÁRI ÉJSZAKA

A békanyálon kinyíltak a sapkarózsák.
Letépték őket emlékül a halott katonák,
s a Hold fénykartács-záporában
elúsztak sorjában
haza.

Égbolt-álcázta röppentyű-állványról
kilőttek egy csillag-töltetű rakétát
augusztus első percei.

Az úton lándzsás lovasok vágattak.
Zászlókat
és győzelmi jelentést vittek a határon túlra.

Az Olga-huszárok
elesett tábornokuk előtt tisztelegtek.

Arréb, a domboldalon,
mint óriás,
megtépett-szárnyú szentjános bogarak
ragyogtak a halott gyűjtők fáklyái.

(A hadsereg északi szárnya talán már elérte a Tiszát,
ahonnan földnek-szegzett szuronnyal elvonultak az
ellenség tavaszt-felejtő katonái.)

Azt mondják,
valaki egy mezítlábas honvédet látott,
aki baljával elfedte a halál kitüntetését.
Számolta a csillagokat.
Jegenyék
és szétrepedt-csővű ágyúk álltak őrséget körötte.
Papírlapokat rejtett el a vadrózsa bokor...

SÍRVERS

KRZYSZTOF KAMIL BACZYNSKINAK

Kosarat tett fejünk alá a történelem,
fölénk e kor vastapintatú álmát.
Egy mozdulattal kivívtuk így
az öngyilkosok szabadságát.

Most páncélöklünk a csend.

Az alkony izzó csilléi – koporsók.
Elégett holttesteinken mész a felhő.

Mozdulatlan beborítjuk a várost.

S az emlékoszlop remeg fölöttünk,
mint bányákra épített városok,
ha a kihalt tárnákba csúszik
e túlterhelt csilleként csikorgó világ.

BUDAPEST

pernyeként szálltak a felhők
és parázsként izzott az ég

a kiégett napok
sötét
testetlen halottak
tátongtak a házak
koporsó-falán

a sír-sorok
mint gyeptégla-sikátorok
szeletelték fel a parkokat
s a parkok a várost

egy ember sírt

könyörtelen szelek
tépték a terek
csapzott fű-haját

vér-kérgű fák várták
a lombtalan tél havát
ködét

s voltak gyökerek
kik fölszívták
az eltemetettek
átfázott csöndjét.

TŰZFALAK KÖZÖTT

A kapu házszám-tarkójára tapad a zseblámpa fénye.
Hosszú sorozatot szór a csengő.
A szekrény gyomrába taposnak.
Fal felé fordulnak a szobrok.

Aztán az ünnep zúgárja csattan.
A statárium tűzijátékot ragyog
a plakátos égre.

Egy lökhajtásos nyakunkra csavarja fehér szerpen-
tinszalagját.

SZERVÁTIUSZ TIBOR SZOBRAI

El kell mennem
Dózsa abroncs-koronája előtt,
a kereszt nélkül haldokló
krisztusi csontváz
átszögelt karja alatt,
hol Petőfi szív-arca lüktet.

Vas-könnyekkel összeforrasztott
tenyérforró rácsok

jelentenek Neked
egy négyzetméternyi szabadságot.
A rácsokon túl – arcok,
ezer halotti maszk,
ütőerekkel összevart sebek,
hangszálakként remegő hajak.
Itt megolvad
hazug ívlámpák állkapcsában az élet.
Csak bennetek lehet szabad.

El kell mennem
Dózsa abroncs-koronája előtt,
a kereszt-nélkül haldokló
krisztusi csontváz
átszögelt karja alatt.

Itt Petőfi szív-ara. lüktet.
A fény lobogósodik
fásult szemünkben is,
és mint a csillagok
égbe-gyökereznek a szavak.

KOPJAFÁK

A galambdúcos kapuk megfeketednek,
olvashatatlan lesz rajtuk az írás,
de ha kitapintják, éget,
mint az őszi erdők zászlói alatt
Petőfi sírja.

Holtak földből kifehérlő
csontöklei a házak,
s a templomtorony
micsoda kardmarkolat,
hogy pengéjére rozsdásodik: hazám?!

A völgyek elesett katonák sisakjai,
a vízzel félig megteltek tavak,
a kimeredt fenyők:
egy fuldokló föld hajszájai.

Tűzremegéssel haldoklik
az utak keresztjére feszített ember.

Új emlékművek keletkeznek.

Mert sírba csavarozzák itt
az élőket is
az égbe-növekvő kopjafák

ÁGYÚÖNTŐK FÖLDJE

*Körülállják, nézik, nézik,
ezer éve, ezer évig
mesemondók, ágyúöntők
világjárók és fadöntők
(Farkas Árpád:
Szikvizekkel, fenyvesekkel)*

Hegyek gőzölögnek,
kisült kenyerei
a földnek,
héjukra fenyőket
hintett a szél
s legelőket.

Hold parázslik
a lármafától
forró hegytetőn.
Riadt patakok
vetik magukat
a völgybe.
Az ember meghal,
ha elmenekül:
szemébe
éggő gyanta csöppen,
arcát
a vízre hajtja,
öklét
borvíz-rozsdás kövekbe csapja,
s eltűnik
egy forrásnak kivájt
fatörzsben.

RÓZSA ENDRE

MOZZANATOK

1.

a diszkoszvető bodzafa
az árokszélen
virágkorongját emeli
s forogni kezd a fényben

2.

hogy csörtetett a kis vihar
pengéje eltörött
vívóállásba mered a villám
a zárt szemhéj mögött

3.

kulcsoslárával jön az ősz
ujján pörget jégkarikát
rég elhullajtott mozdulataikat
kapkodják össze a fák

4.

felszívódik az ég az űrben
kocsonyás csillag reszket
és sítalpon a havas földre
varjak ereszkednek

BALATONSZEMES

ültem a roppant vizeknél világos éjszaka
kék gyökerek futották be a holdat
kék moha

amikor a lányok jöttek

kaszasuhogással teli
hajukból a fölvert aranykor
fürjei

kitárt szárnnyal felém menekültek

s régi kenyérsütések illata
lódult a tájban cipók harangoztak
előttem mint soha

a hullámok pozsgás kalácsot hoztak

rakjatok szájkosarat a napra
mohó délben ne bukják rám
ki ne harapja
mellemből ami éltet

az éjszakát mikor a lányok
szélnek kínálták párolgó testüket
s izzó fogsor volt körülöttük a lábnyom
amint sátrukba tértek

FALUVÉG

elsuhan a vonat.
fű lobog. porcelán-
szilánkok fogsora
rág a bodzák tövén.

hát dél van – szól a víz,
s a kavicsok között
csak poroszkál tovább,
motyog maga elé.

úgy, úgy – mormolom én
(szeder potyog, varas.)
ökrök farán legyenek
örvény-rózsája forr.

zablát rágesálva áll
az idő; úgy, bizony.
s bár néma – hogy nyerít!
én hallom. hallani.

ANYÁM ÉS ÉN

I.

Anyám a kútra ment előttem,
két tenyeréből poharat
formált. Nem sok vizet zavart:
ivott-e? Csak eltűnt az őszben.
A gyomok utána loholtak,
repedt fülekkel, szomjasan
lapultak lábnyomán,
mosolyaiból kilakoltat,
a szomszéd bánathoz oson,
rólam pletykáz anyám.
Míg árvacsalánt gyűjt a völgyben,
erdején egy fa nem marad:
az ágas távolságokat
tűz irtja közte és közötttem.

II.

Nem értem, milyen kapukat
csaptál reám. Én kinyitottam.
Tekintetem a kulcslyukak
mélyén forog: mi zárja jobban?
Más kulcsait már rég eldobtam;
kapjam ki sírból ujjadat?
Lepattog kezéd nyoma rólam,
por kápráz – viszi a huzat.
Nap süt. Egyetlen árnyék éle
császármetszés a levegőn,
ím, az idő holt anyaméhe,
hajam kitépem – belenőtt.
A könnyeimnek ki ás vermet?
Üres cellában menetelnek.

III.

Ki ácsol küszöböt a könnynek?
Megfelezzük az egy nyomort,
a falak csendben elköszönnek.
Koromra, téglaporos hóra
háborús pincék nyílanak.

Gyökér forog padlónk alatt,
örökös órák mutatója.
Egyszer majd jut idő a jóra,
ki mindkettőnkénél szabadabb,
csak ez múlna, e mai nap
megráng a világűr korogva.
A Nap: kővel tömött torok.
Eresszetek gyomrunkba lámpát:
nincs éhség, amit ki ne hánynánk!

ŐSZ, 1964

I.

Amit én földobtam madárnak,
mind visszahullt rám – kőnek.
Máig sem tudom: nyíltabb égbolt,
vagy szív kell hozzá könnyebb.

Máig sem tudom: szemem ágát
mért fosztotta ki végképp
minden hulló-levélnyi távlat,
hulló-gyümölcsnyi mélység.

Csak azt tudom, hogy ősz van újra,
s mint csontig-vérző préda,
vacog a habzó Duna száján
egy gerezd dinnye héja.

Csak azt tudom, hogy kettéhulltak
az arcok és a szárnyak,
a gigászi téli díszszemlére
sorakoznak a tárgyak.

Csak azt tudom, hogy föld és égbolt
állkapcsa összekattan,
és zajtalanul morzsol engem
a csillag-fogsorokban.

Varjak közé csap le a szél:
riadtan égre szállnak,
örvénylő pernye-rongyai
a széttaposott nyárnak.

Még eszelős fák állanak:
gyöker, ág s minden ízük
még markolja a kék magast,
s a mélyt is; szinte izzik!

De már halak surrannak el
alant, a televényben,
földröttük fű taréja fut,
majd megmered fehéren.

S kipattogja kő-szemeit
a fűtrész napraforgó.
Visszhangzó üveg-ketyegéssel
telik a szikla-hordó.

A terméketlen kín egét
sasok ekéi szántják...
...Ki akaszt végre már belé
egy értelmes barázdát?

MEGALAPÍTJA AZ IDŐT
egy fölnyíló tekintet
a napraforgók óralapján
pirospöttyösök keringenek

hogy nem törsz le
 most csukódnak az ablakszárnyak
 az égből a házak
 most zuhannak vissza a földre

SENKI SEM KASZÁLJA
a levegőt
pedig a terek kövén remegőbb
s kövérebben ring mint a búzatábla

ELEVENSZÜLŐ HALAKAT

sodor az elképzelt folyó
de a valódi ár
tovaringó eszméletem
mélyén csupa elsüllyedt uszály

MINT SZÖRNYETEG GYÜMÖLCSÖT

mely nem tud leszakadni
és fölfalja a fát
már le nem rázhatom
ha itt terem szívemben
e magtalan világ

KUTYÁK

KÓBOR KUTYÁK

villogó pofájában
csattog üres plakát
mi ellen tiltakoznak
vagy milyen néma végzést hoznak
bár ugatnának néha legalább

A HOLD KITIN-SZÁRNYAI

zörögve becsukódnak
ízelt lábakon szaladgál a holnap
föl s alá
föl s alá
hol az a rowarevő elme
amely e kényszerképzetet
hegyes fogakkal szétroppantaná

ÖREGEK TÁNCOLNAK

ÖREGEK TÁNCOLNAK

CSÜRDÖNGÖLNEK A HOLNAPI HOLTAK

potya gulyással sörrel kavarog e
sohanapjai zárszámadás
itt táncold el most ami lehetnél
ami lehettél volna
fogaid nyelő vén csoroszlya
koppanó csontú kaszás
kapás

NEM AZÉRT VAN A KULTÚRHÁZ
HOGY TE A PARKETTRA TURHÁZZ
ami por felszáll nyelvitek békességgel –
nyeltetek ti már többet is
dülőút szélén krisztus is vályogot köpne
hogyan nézne az ki na ugye
jó hogy még van pap megfizeti a megye
ki a parancsolat szerint
erényre int

DE MOST A TIÉD A TÁNCPLACC
NE MONDD HOGY NEM RISZÁLHATSZ
banya eb anyja zúduló fattyat szülő
pokoli fajzat
hoci a kapanyél pattanj rá
míg nyargalászol örök éjben
tengeri csörömpöl medrében
fesztes rugókon föld alól fölcsap
a vadzab

ITT RÁZD A RONGYOT MOST
FERGETEGEST JÁRJ NE TOTYOGÓST
aki a környék vemhes üszőivel
szöktél ötvenben illaberek
falu bolondja megkerült marhapásztor
mire a dádék abbahagynák
kaphatsz földből kristályos kék hagymát
téged falnak föl majd a telek
derek

HÁT TE SZÜLE MONDD
ILLIK-E BÚJNI MINT A VAKOND
jégcsapokat fejtél ne tagadd
s szürcsölted tejüket a télen
rántottál hozzá varnyútojást
hógálambokat nyuvasztottál
minden szál pihét a párnádba dugtál
mért nem ugrálsz most távolba miért mered
rossz szemed

TEDD RÁ IHAJLA ROPJAD TE IS ÖREG
HA SIKET IS VAGY MINT EGY KILÓTT ÜTEG
valahol a Don mentén
annál üvöltőbb mozdulatokkal

kapaszkodj a levegőbe
imbolyogj hátra-előre
mintha valaki tüdön lőne
és te mégis túléled okkal
hisz teli vagy még porontyokkal

NA MI LESZ A MINDENIT
MIÉRT LIHEG MINDEGYIK
lakodalom vagy halotti tor van
kérdem én nem egykutya
de kinek bűdös ez a tánc
mégegyszer kérdem kinek bűdös a tánc
azonnal megüt a
guta

ELADÓ A MENYASSZONY
AKI KOLDUS SZALADJON
ki szökteti meg ki dönti búzakepére
jégesővel ki veti be lábnyomát
vagy csak fülemben cseng rossz hang
kavicsszüret lesz az csikorog
közuhogásban kongnak a hajnalok
s ránkförmeknek az ablakon át
ennél is ártóbb csodák

ELADÓ EZ A HALOTT
MINTHA CSAK ÉLNE SZAKASZTOTT
nyomjunk a markába égő gyertyát
táncoljon azzal
rikoltsa azt hogy recece
hogy százforintnak ötven a fele
hogy aki bírja korántsem döglik bele
de a sírunk majd senkit nem marasztal
villog csillagverő gazzal

ELADÓ EZ A VILÁG
DRÁGÁN VESZI MEG KI ÁD
érte kidurrant gumikat tökmaghéjat
söröskupakot kéretlen
az az ügyes aki ingyen okoskodik
aki homlokot sose ráncol
minden percében borotvaélen táncol
csak hogy többé nem véletlen
mosolyog s marad életben

NAPRAFORGÓ

dérverte fogas ördögszekerek
göngyölik fel az ezüst-szöszös szelet

a tél cicomátlan kengyelfutója
iglice-tüske kaptat a dombra

üvegcserep-bugák alumínium-csillagocskák
a szikrázó föld dühét ragyogják

szárazan nyel a kék ádámcsutkás szilvafa
sorsa a jég már s csatlós ostorok hó-szironya

vért tép az orsón ahogyan végsőt fordul az év
koporsót szülnek az asszonyok emlőjük mécse tej-
lángban ég

hátuk mögül ím fuldokló csáppal kapdos elő
a puskák közt fogamzott halálfejes szárnyú csecse-
mő

érted-e lélek a szűznemző és hajhász telet
kopár lótetű-páncélzatban látod-e mi förmed elle-
ned

látod-e hogy a véletlenek villámló fürkészdarazsa
hogy döfi éles tojócsövét eleven jövőnk bábjaiba

sejted-e mi lesz ha egyben sem telet ki a tünde ro-
var
mert mire végre megszületne a nyűvek ütik ki hogy
belehal

halld csak
a dolgok mélyein már úgy csöppen csöppre az idő
s építi szobrát önhiányból mint cseppkőbarlangban
a kő

nézd csak
a nyomtató árnyék nyártól-üresre örli a fákat

csak egy acélszín napraforgó amit e tájban kín nél-
kül láthatsz

tüntető napraforgóm egyetlen bűvös fogaskerék
ki hajtja tovább mondd ha te is lehullsz majd a vi-
lág egét

küllőid csontjaim legyenek bár légy te a halált torló
csak zúgj csak munkálgodj négy égtáj motorja
napraforgó

JÖTTEM AZ ÚTON földönfutó esőkkel
mohos szemek közt mint kinek menni muszáj
ahová soha nem értem volna el most
megtermi üres lábnyomaim a sár

nem mondhatom hogy keblére ölelt e tájék
csillagát rügyét lehunyta elfeled
hegycsúcsáról mely napos volt mint a remény
sas röpte zárja kulcsra az esti eget

hazám is annyi csak ami idesejlik
réghalott anyám ráncain átderengve
szűk világ ez még ahhoz is
hogy börtönöm lehetne

csatamezőkön lázadó őseim éhét
fűbe harapva se csillapította a rög
nem válthatom meg magammal jövőjüket már
s az én gondjaim sem ők

évelő gazzal habzik élém az idő
s holott lehull a lomb a gyökér kiszakad
nyíljék virág a káprázó levegő szárán
én másképpen vagyok szabad

KEZEMBEN SZÉNNÉ válik a szerszám a toll hát
légvárakból visszafelé
építhetek-e elfogulatlan múltat
lakatlan mítoszt mely mindenkié

kérhetem-é a csikorgó kavicsokat
eltévedt léptünk váltsák vissza a csendnek
növényi szárnyak verdeső női hajak
vájnak a kőbe medret

buktató roham rajtam a szerelem is
lesz-e utódom akire hátrahagyjam
vagy fogvacogva lapulok majd az utcán
magamban

nincs mese föl kell gyűjtanom gyermekkorom
apáink nyarát bátyáink ifjúságát
hogy hamu lesz porig hamu
csak ez a tűz nem ábránd

vesztenivalóm marad még annyi hogy
tudjam az órák mindenütt vérben forognak –
s hogy a halandók visszas kis győzelmeit
dobra verik a holtak

ARANY JÁNOS

a földdel a hajnal
alászáll – ölyv a galambbal

még egyetlen toll egy csöpp vér se hull
a világ csak retteg elborul

amott a fák közt elúszón
füst sarjad – posztumusz lomb

de a megmakacsolt gyökerek
ölelnek csak meredt köveket

gondold el hogy itt nyár volt legelébb
súlyos kripták őrzik melegét

az időt várom most is mint holtat
markában zöld napot szorongat

a sarkcsillaghoz kikötözve
három szelindek évszak futkos körbe

állok én a belső hóesésben
mennydörgő óraketyegésben
mint kutya az elásott
csontot őrzöm ami nincs a világot
míg jön a víz jön szájába veszi
s a tél lábai elé fekteti

CARACALLA CAESAR

DOMINUS ET DEUS OMNIPOTENS
PATER PATRIAE ROMANORUM
ET FILIUS SOLIS INVICTI
magyarán mondva caracalla császár
mindenható úr és isten
minden római atyja
a győzhetetlen napisten fia
amikor krisztus
kettőszáztizenhetedik esztendejében
pannon földön a rabló dák
seregek ellen hadakozott
s egy fényességes alkonyon
táborhelyre vonulván
a gonddal kövezett római út
szélén leguggolt dolgát végezni
úgy tartja a fáma egy gaz légiós
az árokból kardot dugott alá
tény hogy a felség némelyest fölnyögött
s előbb végezte be a dolgát
semmint remélte volna

MEGÖREGEDNI AZT KELL ITT

hajamat őszre meszelni
fogaimat lenyelni
mindent megenni
ami kő
ami emészthetetlen
hogy a gyomor már csupa vér
és holt madarak tolulnak fel
az ökrendő emlékezetben

csontjaim elvetélni
izmaim elmetélni
bőrsákba varrtan élni
    mely szétesik
körmeimet libasorban
világgá lebbent porban
sivatagi szelek terelik

szakállam bajsom
elvadultan növi be arcom
s a hold sebhelyeit

idepottyant egy ember a földre
nyámmogó trotli lett belőle
senki se hallott többé felőle

ÚGY HÍRLIK
EZ GYAKRAN MEGESIK

PÁRHUZAMOK

AHOL AZ ÁLOM VÉGET ÉR
a mélybe hajló ágak
makacs gyümölcseik helyén
hókölöncöket ráznak
beszakad minden óraszám lap
s csillag-osztásos égen
elakadnak a madárszárnyak
de te még aludj szépen

kezed lehajlik álmodón
mint hanglemezre tűje
alatta a semmi forog
mély dallamot gyűrűzve
gondolsz-e most a fehér körre
amit a tóba dobtam
s csendülön lökve kört a körre
merült el a habokban

AZ EMBER MÁR A DOLGOKHOZ

terepszínű pofát vág
de van-e joga gondolkozz
feladni minden álmát
cipelni kívül és bent a málhát
s az út szélén mint a lovak
füvet rágni vagy méla szájszák
abrákjaként a csókokat
sokáig méltán hittem én
az ifjúság a legszebb
s most mint egy fakír hevenyén
szöges fűvében fekszem
csak annyi mintha megöregszem
s szakállam szétszivarog
a gyökerek közt s nem baj ez sem
dehát mire is várok

EST JÖN MEGHOZZA A FOLYÓ

hajadat hömpölyögve
örvényeiben surrogó
kövek döccennek össze
s úgy imbolyog fel tündökölve
az égitegek rendje
mintha az égre mindörökre
mélyeidből kerengene

HUSZITÁK

ZSIGMOND KIRÁLY, a menlevelet
tűzre dobattad, úgy feleded.
Husz János nem kiáltott
a máglyára menet,
koronádról más lángot
látott visszafényleni,
mint amit bosszúd megidézhetett;
mert neki voltak szemei:
leszálló füst felett
megvacogtatták a kardéleket!

A LÁTHATÁR ALATT

kicsíráznak a zöld sugarak,
roppant páncélos magvából

égre feszíti dárdáit a Nap,
küllők villognak a Dunából,
huszita szekerek, a jó hírt elragadni,
mert mindenképp marad
torló időnkből annyi,
mint halhatatlan madarak
röpte a nyíló barázdák alatt!

HONFOGLALÁS

Kő az egem, levegőm iszap,
zöld, eleven fű ölemből kicsap.

Tüzek és súlyos hamvak medre
a hátam mögött torkoll egybe.

Elöttem por. Elfodroz, míg mondom:
a szobrász szél hevenyészett a porból.

Talapzatra sohasem emel,
kelletekorán – bízom – mélybe ver.

Aki a világ egén járna,
ólmot öntsének bakancsába.

Búvár előbb, hogy pilóta legyen:
medúzaernyőt, kinyílt egyen.

Énvelem maszlagot akartak
etetni, hogy éhen ne haljak.

Hát gyomrom sincs, de sejtjeim fala
fölemészti, ami veszett haza..

Szívem koszorúere
körülöleli, hol van a hősök tere.

Rongyba bugyolált lópaták
dagasztják ott az éjszakát.

Feledtető holdudvarokról
házórzó eb nyí, ordas horkol.

Zuhanó repülőgépről
is jól látni, egy ország épül.

Betonkastélyok ablakán
kivigyorog a betonarcú lány.

Felém nevet, de combjai között
öröktől fogva csak a hó süvölt.

Árpád óta dagadó páva-domb –
foglaljak hazát fekete lovon?

Ihol a zászló! Ki nyargal el vele?
Kezébe rohad a nyele!

– Magasba szálló repülőgépemen
Noé ekéje, tűzszerszám, szerelem.

ELSÜLLYEDT CSATATÉR

sosem halunk meg ezen a csatatéren
mert nem csatatér ez s mi nem harcolunk
csak kínjában megrepedt föld ez itt dehogyis lö-
vészárkok
mesebeszéd hogy ágyú tátog csak kitárt szánkat
szövi be a pók

sosem halunk meg ezen a csatatéren
a kelő hold süt rá hogy négy sarka fölfelé kunko-
rodik
csak legelő ménes ez itt ki eszelné ki hogy ezek
mind a mi paripáink
patáikkal vérbe torpanva a hirtelen csönd szob-
raiként

sosem halunk meg ezen a csatatéren
mi még sohasem jártunk erre s ha jól emlékszünk
nincsen is
csak lábnyomainkat keressük
lépésenként egy levelet csak
melyet tékozlón itt hullattunk s nélküle most önár
nem lehetünk

sosem halunk meg ezen a csatatéren
itt csak a vadkrumpli bokra kotol élemedett kék
tojásain
a sík közepét mint a szökőkút fűrtökben törik át
a hangyák
lassan üres lesz belül a föld mint természet-rágta
krumpligumó

sosem halunk meg ezen a csatatéren
egy fia ellenség sincs erre az is a hegyek mögé
búvik
egyik katonánk a folyóba pisál másik állsúlyát igaz-
gatja
tábornokaink vigyázzban állnak piros csík issza
fel tenyerüket
az elsüllyedt csatatér ez összes kellékével és figu-
ráival
a kiszántatlan álmok a jövőendő légszomjában élők
helye
az elevenek köztemetője a holtak nyüzsgő tarto-
mánya
s ama álbölcsek hona akik kavicsot ültetnek szívünk
alá

sosem halunk meg ezen a csatatéren
dehát mért csatatér ez ha nem csatatér
ha csak a tenger kaszálja a lábon álló eget
ha csak a kalászosok nőnek fejjel lefelé

VERS IFJÚSÁGOM ÉRTELMÉRŐL
(Európa diákmozgalmainak)

Gyalog szellemek lóugrásban
gondolkodnak – de csend:
megtörténhet-e nélkülem is,
ami velem?

Kitömhető-e koponyám az ő
sakktábláikon nőtt mohával?
Háborús játékom, a papírrepülő,
milyen kockás színterekre szárnyal?

Zuhan-e jázminbokrok alá, hol
porladó küszöb
őríz négy századot – húsz éve
léptem át – hátam mögött?

Európa városai, arcom
világtalan, a vakablak kitört,
téglái közül a homok szemenként
váltja be, ha maradt még, időnk!

Az erdők összes falevele
besöpörve a bankba!
Fegyvercsörgés az éhezők hasában!
Húsvétra – tányérakna!

Valaki néz. A páncélpajzsokon
rozsdás tekintet furakodik át.
Hallgatódzunk: üveges gyapot
szűri cseppenként az éjszakát.

Töltsék a szánkat vízzel? Majd a jég
kincstári öntvénymintává mered?
Feltör a szó: a kongó szájpadról!
Végigdübörgi a bunkereket,

a legelső tétova szempár,
mely mosolyomtól elzárkózott,
előbb tépné még föl belülről,
mint kívül, én az ajtót –

nyomj a kezükbe sírkő-fedelű
naptárt, hogy tudják: milyen nap van?
Lapjai közül préselt hó zuhog,
cintányér-kalapban

kivágtatnak a taps érsekjei,
haynau, ó és új
vérszeplős tahók márvány paripán.
Ellenük – csak a szél fúj,

mérsékelt, északi szél fúj...

UTASSY JÓZSEF

RAGYOGÁSBAN

Aj, hogy ragyog rajtam ez a
szikrás hómező-ing!
Ilyen ragyogásban tűnt el
apám is, s most ő int

a Hadak Útjáról felém,
csillagág öt ujja,
zubbonyát, a zörgő zöldet,
fújja a szél, fújja.

KIS FEHÉR KAKAS

Hogy ne emlékeznék a kis fehér kakasra!

A húslila hajnal
A hófehér szélcsend

A korgó konyha
A bordó fazék

A lángvörös kályha
A rárázott bolhák

A katonák!
A katonák!

A vakító virradat
A ragyogó rombuszok

A magas gátoszlop
A kis fehér kakas

A fölkelő nap!
A kukorííííkkúúúú!

A ratatata.
A szédelgő tollak

A piros gejzír
A szeplős hó

És a röhögő sisakok
És a röhögő sisakok

Ó, hogyne! Emlékszem a hős fehér kakasra.

1955

Itt ül a suszterájban.
Egy barna tölgyfalócán
sültkrumplit sózogat. Kint
nagypelyhű csillaghó száll.

Csizmák fényébe bámul.
Hallgatja, mit beszélnek
a pipával parázsló
parasztok – „Nem, nem élet,

nem élet ez. Sanyargás!”
Szívük üres. Üres, mint
fejük fölött a padlás.

Itt ül a suszterájban.
Gyermek. Nincs szava. Hallgat.
Mit is tehetne mást még?
Csináljon forradalmat?!

Csak ül a suszterájban,
s egy barna tölgyfalócán
sültkrumplit sózogat. Kint
nagypelyhű csillaghó száll,

szél fúj, sötétedik és
a hófüggöny mögül már
dereng a drótkerítés.

...!

Őszt pillantó szőlőszemek,
Fél a levél: postás szelek
hordják szét az idézést.

Járőr felhők hangoskodnak.
Tele a kert véresre vert
paradicsommal, virággal.

Rózsafák, kötelek, karók.
Trombita-tulipán-roncsok
Petúnia-tárogatók.

S dér-zápolyák, zúzmara-horthyk...!
Micsoda forradalom, hit,
micsoda március volt itt!

Örökzöld fenyő! én megölellek.
Egy perc: s a gesztenyék, diók
szemhéjai mind fölrepednek.

EL

Fellegek, vadludak,
tollhullató nyárvég.
Mintás a föld: csupa
vándormadár-árnyék.

Kifosztva szívéig,
a nyár délre jajgat.
Őszt pillant a levél;
megdermed a harmat.

Hóna alatt ív leng,
kilincsel a jövő,
a hivatlan vendég,
a múltból üldöző.

Égre írom föl a
fájdalmak nagy Ó-ját;
s íme: láthatóvá
kerengik a gólyák.

Horizont-körhintán
száll a világ, forog;
fecskék, fecskék, fecskék:
szabad elektronok!

ELSŐ ÉV

Örökíts meg, Történelem!
Állok falum fölött.
Kezemben kis rög énekel:
pacsirtabarna rög.

Keleti szél fúj. Reng a rozs.
Lüktet kezem kalitka-ökle.
Ne sírj, mert gazdád megtapos:
rög, te pacsirtabarna rög, te!

Fejem fölött az égi freskón,
átlényegül a nap: tüzes trón.
Elsőnek én harapok Györgybe.

S mert húsa szén, fekete-forró,
pörgök, mint örült napraforgó,
s az égbe váglak: rög, te rög, te!

ITT

zubog a zaj, sűrög a lármaörvény,
korom kering, virít a szikrarózsa,
önerdekem dirib-darabra tört szét,
sok-sok tenyérre, húsvér csillagokra.

Itt

líheg a mell, füst fojt, láng leng, huzat van,
hasogat, fáj, sorra kihull a fog,
unalmában a lustaszép higanyszál
nyolcvanfokig nyújtózkodik s ragyog.

Itt

sóvirág nyit! Szódavizet vedelnek,
lángost, szalonnát, hagymát, retket esznek,
s a fellegrázó drágalátos Istent
nagy vasfogókkal megfenyegetik, mert

itt

azt hiszik még, övé a felelősség,
ha bőrükön hólyagot húz a hőség,
ha föl kacag a nagy kirakatablak,
mert bérüknél még fejfel magasabbak

itt

az árák, s a kis nyugdíjból sóra,
kenyérre telik. S egy szép koporsóra!
Asszonyuk meg könnyeit nyelve hallgat,
mert fáradtan befordulnak a falnak.

Hej
forradalmak,
forradalmak!

BALATONI KÉPESLAPOK

Antal Istvánnak

1.

Hogy hadonászik e vén szomorúfűz, hogy hadoná-
szik!

Fészkes ágairól szinte lepottyán a Nap.
Nincs egy árva forint a zsebemben. Nincs mo-
solyom sem.

Fáradt dankasirály fürdeti gondjaimat.

2.

Sarlót képzelsz kezedbe,
és már suhintanád:
hajlong, suttog előtted
a satnya sás, a nád.

E zöld társadalomban
mindegy: Z elvtárs, X úr.
Egyikben sincs gerinc, csak
hitvány előgerinchúr!

*ENGEDJE MEG,
HOGY BEMUTASSAM!*

Ime, ez a szobám.
Különbejártatú
s keskeny, mint a kedvem.
De úgy nézzen körül:
itt a világ lakik!
Sajnos, albérletben.

Az a rés ott: ablak.
Udvarba les. Rácsos.
De szép csillagot vet
szeme majd, ha rásóz
öklösödő dühöm,
de szép csillagot vet!

Szekrény. Ódivatú
diófa-dokumentum:
„maraggyon itt a szű
naccsága hazamentem”

De újra itt hasal mind
egymás hegyén-hátán:
trikó, svájci, vasalt ing,
újság, könyv, gitár, sál,
bokafix, pizsama...

Tudom, mire gondol.
Én nem megyek haza!

Ez itt az asztalom.
Politúros. Kerek.
Vizeskancsót tükröz
s félkiló kenyeret.

Az a piros vekker
siet vagy száz évet;
ebben a szobában
csöpp kagylóhamutál
méri a gyöngy időt:
pontos költeménynek.

Két szék. Nyűtt bársonyú.
Foglaljon már helyet!
Ha kér vizet, öntök.
Ha kenyér kell, szelek.

TÉL

Bent:
    szeretőmmel gordiuszi csomóban.
Kint:
    Nagy Sándor karddal a hóban.
Ő is,
    mi is:
        ébren!
Ezerkilencszázhatvanhét
                            decemberében.

ABORTUSZ UTÁN

Szemed égi csordakútján
holló szemöldököm verdes.

Hol a gyerek?!

Hol a gyerek?!

Ropogtatja ránk a holdat
mennyei savanyú cukrot.

Ne sírj.

WARNEMÜNDE

Kék öbölben lengő
tengeren tekergő
fehér lombú erdő
fehér lombú erdő

Hol az áldozó nap
ég alján fölborult
piros motorcsónak
piros motorcsónak

S kagylóhéj az égbolt
az ember homokszem
körém gyöngyösül a világ
bárhová menekszem

Markomban vérhólyag-
medúzák lüktetnek
fia nyugtalan kisfia
vagyok a tengernek

Mellemre tetovált
gyönyörű albatrosz
szállj el velem kék szabadság
emelj föl magadhoz

Csillaghorgonyoddal
én legkisebb matróz
hadd kössem csavargó békénk
örökre a parthoz

Kék öbölben lengő
tengeren tekergő
fehér lombú erdő
fehér lombú erdő

MONOLÓG A PÓDIUMON

Maradtál volna a felvégben inkább!
Nem perzselné talpadat most a szószék.
Palócföldön porosodó faludban
pofozkodnál az asszonyakvalóért.

De már kölyökkorodban elkööttél
kapufélfátoktól egy sárga kancát:
sörényeset, keselylábút, s azóta
nyargal, vágdat veled a nyugtalanság.

A csodaszarvas igazságot üzöd.
Verejtékes vágtd a micsoda hajsza!
Ha el nem éred, érte fogsz kimúlni,
ha meg eléred, úgy lehet, miatta.

Az értelmet szolgálnád közlegényként,
s íme már a vak is ujjal mutat rád:
olyan fényesre nyűtt, lassan lobot vet
testi valód becses felén a nadrág.

Huszonnégy évgyűrű szorítja szíved.
Elég ahhoz, hogy a világnak úgy vallj:
maradtál volna a felvégben inkább,
palócföldön porosodó faludban.

De jaj, taknyos kölyökként elkötötted
kapufélfátok mellől azt a kancát,
és egyre beljebb csal a rengetegbe
az iramló csodaszarvas-igazság.

Hát hajszold csak rendületlen, s amíg élsz:
lába nyomát a világért se hagyd el!
Mit vesztel, ha egy-két maszkos bitang majd
a legfénylőbb csillag-ágra akaszt fel!?

SENKI FÖLDJÉN

Ritmusa van a krumpliföldnek!
Sormetszetei fehér zsákok.
Hazajöttem! Itthon is jött-ment:
Senki Földjén örök Napszámos!

Nincs életed, Édesanyám, nincs.
Már jegenyésedik magányod.
Égig növekszel hajladozva.
Rádfehérednek mind a zsákok.

Fényes kapád ha én fogom föl:
dombon a napot ketté vágom.
Zörögj, zörögj csak sárga csontú
halál a kukoricásból!

SZÁRSZÓ

Én vagyok itt a legszomorúbb fűz.
Zöld zokogású.
Én vagyok itt az eső.
Én ragyogok, nem a nap.

Nincs egy árva szavam.
Csak a pontért jöttem a sínig.
Mert ez az én jussom!
Hazám: a mozdony alatt.

A FÖLD ALÓL IS

Aj, szegénység! Halál se gyógyít.
Apám vért köp a föld alól is:
pirosak pirosát!

Feni csontját csontjaimhoz,
lobogónk döfi át
gyilkos, hetvenhétszer gyilkos,
de rám csak ő vigyáz,
csak ő vigyáz.
Ellenetek is ő véd!
Bár tagjait a Don partján furulyává lötték,
s játszik a szél,
a pásztor szél combcsontjain sípol:
HEJ ÉLET BE GYÖNGY ÉLET
egy kupa vért zihál a sírból,
és körbejár a telt kancsó!

ISZUNK PUSZTASZERRE
ERRE A NOMÁD VILÁGRA
MÚLTRA JELENRE

Víz,
hosszú víz,
egy koporsó katonával rengj át Európán!
Voníts, halálhozó kutya,
te kísérd a nótánk!

HEJ DUNÁRÓL FÚJ A SZÉL
SZEGÉNY EMBERT MINDIG ÉR
DUNÁRÓL FÚJ A SZÉL

S üres a part.
A Duna zsong csak.
Hol vannak hát, akik danolnak?!
Holtak.
De élek én! s a koporsóig:
szavukat hallom a föld alól is,
a föld alól is.

KIT KOLDUS HAZÁMNAK HÍVOK

Anyámnak hősi halott a párja,
méhe a szerelem hullaháza.

S hogy belefojtsák a szót a gyávák,
ajkát iszonyú csókra zárták.

Megszült hát engem: forradalmat.
De nekem minden bordám kardlap!

S anyám – kit koldus hazámnak hívok –
mert a megváltó krajcár hiányzik:

kiül a gazdag világ sarkára,
s homlokán sorsom harmónikázik.

A NAGY SZAVAK KÖRÚTJÁN

Lézengek itt, a Nagy Szavak körútján.
Surrog a szél, szikrásodik hajamtól.
Ünnep van, május, térzene, piros pad.
A park összes petúniája harsog.

S én lengek itt, hófúvásos fehérben,
elhagyatva, csattogón, mint a zászlónk.
Nagy hóvirág szemem lassan kinyílik:
Segesvárnál, Abdán, Balatonszárszón.

S tüntetek itt! A Nagy Szavak körútján!
Nem tud mit kezdeni velem a rendőr,
mert nem öltem – úgymond: parancsra! – senkit,
s verejtéket sem sikkasztottam elvből

édes hazám (vagy a magam) javára!
És nem fuvaroztattam úgy az eszmét,
hogy a gazda a légyzenés küszöbről
rávillantsa a nagypofájú fejszét.

Csak ácsorgok a Nagy Szavak körútján!
A kirakat csörren tekintetemtől.
Az árak bércein el-eltűnődöm.
Belátni onnan múltam és jövőndöm.

Zörgő csontváz-apám itt jár előttem!
Bukdos, selymek örvényében fehérlik,
és közénk áll a Nagy Szavak körútján,
ha vállon ver egy veterán Vezércikk.

Kacsingat rám a Szőke Optimizmus!
Övé jövőm. Vezesd hozzám, te sétány!
Kifordítom zsebeimet, mosolygok.
S a lampionmellű ringyó odébbáll.

Föl a fejjel: bimbós rakéta pattan!
A standokon súlyos ponyvák duhognak.
Ott árulják a Megtért Bumerángok
a jó békét s az üde szóvirágot

HÉT KRAJCÁR AZ ÁRA MINDEN CSUPORNAK!

FESLŐ FÁK EREJÉRE

Tüzek szállodái már a kertek,
ragyogás ráz eget, földet, folyót.
Kikeleti ág-ablakok nyílnak,
piros rügyek, becsavart lobogók.

Én, amíg a remény ága renget,
tüzek tüze, márciusi gyermek,
a feslő fák erejére mondom:
győzni, győzni kell a gyökereknek!

A KÖR ÁTVÁLTOZÁSAI

Hula-hopp-karika, szeretőm köldöke, jegygyűrű.
Pisztolycső, puskacső, ágyúcső mielőtt eldördül.

Fabotka aranyból! korona, rupia, frank, yen, font...
Lila lyuk a tarkón, homlokon, végülis mindegy, hol.

Nézzétek: karomon gyászszalag növekszik! Lassan
már
oly nagyra tágul, hogy ráhúzhatjátok a Földre is.

Csak tudnám, mit akart üzeni nektek egy öreg
ponty
a nagyvásárcsarnoki siralom-akváriumból!

CSILLAGVIRÁGVÁZA

Nagy Lászlónak

Pokoljáró Arkangyalod
küszöbömre tetted,
kicsinosítottad nagyon,
hogy beleszeressek.

Szemöldöke patkó,
szeme beszakadt tó,
tekintete rúgás rajtam:
lüktető holdsarló.

Cimpáin a függő
repedt csikócsengő,
melltartója szétvált földgömb,
csillagra derengő.

Hogy zúg az út! Bátyám,
minden fán harang van.
Félreverik a világot.
Ágyamban az Angyal!

Szája, mint a dögkút...
Fél a Hitehitvány!
Mellén borzong a papiros.
Én írok, Ő diktál.

Ökörnyárson forog a Föld!
Hét nap és hét éjjel
ropja már a fergetegest
szikra a pernyével.

Ég a bálnazsíros tenger,
zöld óceán zubog:
micsoda halászlé készül!
betonút bugyborog,

pityereg a pingvines part,
tolong a hegy, a domb,
megkergül a „bárányos ég”,
tüzes tehénkolomp

hull a pacsirtatojásra:
rántotta lesz a dal!
a pilóta égre kozmál,
propeller-láng hadar,

s megered a kék levegő,
zuhog, zuhog, zuhog:
piros kardvirágba dőlnek
a virágárusok,

s izzik az isten sisakja,
dómkupola duhog,
indul a korom-körmenet,
s forog a Föld, forog!

tornyok törnek: ó, csillagász,
szemed párkányára
négy égtájról csörömpöl a
CSILLAGVIRÁGVÁZA.

Szaturnusz jegygyűrűm
ujjamon megolvad:
SZERELEM SZERELEM
– jaj, szerelem, hol vagy,

hol vagy, te bimbó-erejű?!
Szétfeszlik az ököl,
s fejem fölött, mint kihamvadt
csont-csillag tündököl.

APOLLINAIRE

Írni arról kell, AMI NINCS!
Mert ami nincs, vallom, LEHETNE.
Erre tanított a BILINCS,
az AMI VAN muszáj szerelme.

Néz kikerics szemeivel,
a kerek éggel mered rám:
– igazam van, te francia?!

Bólint, s fölsüt Apollinaire
koponyáján a vaspánt.

EMBER AZ ŐSZBEN

Dióverőfény. Rezgőnyárfa
idegösszeroppanása.

Sisakból makk, emberfej pottyán.
Hitfogyatkozás játszik napommal.

Koppanás, csönd: ez lett a ritmus.
Mezőn új csaták csontja virít most.

Győzelem?! Harminc arannyal győztek!
Énekelem hát: júdás idő ez,

s úgy meredek a kereszt fiára,
kiropan bogyószemem világa.

Csoda nincs! Lám, a sós vér is felforr,
tréningezik velem a terror,

ördögszekerek után köttet;
csúfolja testemmel a Földet.

Fogadna fiának is, ha élve
törhet az idő kerekébe.

De alku nincs! hát hosszú hajammal
söpreti avar forradalmam.

Süvíts, süketíts Hatalmi Lárma,
véniés Hetvenhét Tornyodba zárva:

ellened én, ember az őszben,
immár halálíg levetkőztem.

ZÚG MÁRCIUS

Én szemfedőlapod lerántom:
– kelj föl és járj, Petőfi Sándor!

Zúg Március, záporos fény ver,
suhog a zászlós tűz a vérben.

Hüvelyét veszti, borong a kardlap:
– úgy kelj föl, mint forradalmad!

Szedd össze csontjaid, barátom:
lopnak a bőség kosarából,

a jognak asztalánál lopnak,
népek nevében! S te halott vagy?!

Holnap a szellem napvilágát
roppantják ránk a hétszer gyávák.

Talpra, Petőfi! Sírodat rázom:
szólj még egyszer a Szabadságról!

ERŐFORRÁS

Ha nem az enyém
ha le kell majd mondani róla
akkor kinek a javára mondok le én
kié a naprendszer harmadik bolygója
ha nem az enyém

ÉLETRAJZI JEGYZETEK

GYŐRI LASZLÓ

1942-ben születtem a Viharsarok egyik városában, innen kerültem föl Budapestre az ELTE Bölcsészettudományi Karára, ahol egy kollégiumban laktam olyan fiatal egyetemista költőkkel, akik közül némelyeket azóta az egész ország ismer, némelyeket pedig, mint költőt elnyelt az idő. Még gimnazista koromban jelent meg nyomtatásban első művem, egy csapnivaló műfordítás Scsipacsovtól, a helybeli megyei lapban. Ezután néhány éves szünet következett, míg végül 1964-ben az Új Írás közölte egyik versemet. Kötetem 1968-ban jelent meg a Magvető Kiadónál.

MEZEY KATALIN

1943-ban születtem Budapesten. Szüleim kertészek. A középiskola elvégzése után az ELTE Bölcsészettudományi Karára kerültem. Harmadéves koromban tanulmányaimat megszakítottam. Félévi külföldi tartózkodás után Tatabányára mentem tanítani, s levelező hallgatóként fejeztem be a magyar-népművelés szakot. Jelenleg Pesten élek.

MOLNÁR IMRE

1942-es vagyok. Háborús évjárat, ami azt illeti, nem a legfrankóbb. Óvodát, általános iskolát, gimnáziumot, egyetemet végeztem. Kölyökkoromban sokat olvastam, azaz anyám szerint rontottam a szemem. Ugyancsak ő mondta, hogy a könyvek vették el az eszemet. Ma már kezdek igazat adni neki. Költői fejlődésemet megszakasztotta az, hogy öcsém a Hulladékgyűjtő mozgalom lelkes tagja volt, és 22 éves koromig írt összes költeményemet elvitte a MÉH-be, de ez a kegyetlen kritika sem állított meg. A versírás szórakoztat. Próbáljon meg valaki szórakozás nélkül élni. Nem érdemes.

KISS BENEDEK

Huszonhat éves vagyok. Életem átfutott állomásai: gyerekkor falun, iskolák falun, kisvárosban és Pesten (játék), s most – mint közben és több helyütt: „meló”. És végig, mindenkor: versek (játék és feladat). És végig, mindenben összeütközés apámmal, aki tőlünk elváltan élt és pap akart lenni hajdan, de nem lett. Én újságíró akartam lenni, végül is nem lettem. Lettem viszont nős, van egy kislányom. Mi jön? Mi jöhet? Tanulni, dolgozni akarok. S munkám (hosszasan vizsgálódtam, vállalom): az írás.

OLÁH JÁNOS

1942 novemberében születtem egy Somogy megyei faluban (Nagyberki). A háború után Budapestre költöztünk. Itt jártam iskolába: általános iskola, gimnázium, egyetem. Átéltém tehát én is hétköznapijaink minden fantasztikumát. 1966-ban befejeztem egyetemi tanulmányaimat (az Eötvös Loránd Tudományegyetem magyar-népművelés szakán). Jelenleg Pesten élek.

KONC JÓZSEF

Szeretem a fizikai munkát. Újságíró vagyok. 26 éves. Egyetemista éveimben sok volt az emésztendő elmélet, aztán olyan összevont szemöldökkel méregette ott mindenki egymást – nem tudtam komolyan venni az egészet. Gyárakba menekültem ízes nevetések, cigarettakínáló megbecsülések és hatalmas evések világába. A két kézzel keresett kenyér becsületéhez máig sem ér fel semmi a szememben. A főváros szabadabb légköre indulatosabb, a mostani mindennapi munka – úgy érzem – megfontoltabb írásokra készítetett. Diplomámért azoknak tartozom felelősséggel, akik dolgoztak értem.

KOVÁCS ISTVÁN

Budapest, 1945. VIII. 19. Apám fél évvel születésem előtt eltűnt a háborúban. Egy Borsod megyei kis faluban nevelkedtem iskolás koromig. Ekkor anyám magához vett Budapestre. 1968-ban végeztem az ELTE Bölcsészkarának történelem-lengyel szakán, jelenleg műszaki fordító vagyok.

RÓZSA ENDRE

1941-ben születtem Pécssett, börgyári munkás szüleim családjában ötödik éhes szájnak. Életemben két dologra mondhatom, hogy egyáltalán nem véletlenül történt. Az egyik, hogy költészettel kezdtem el foglalkozni, a másik, hogy – Eötvös kollégistaként – 1965-ben Pesten befejeztem bölcsészkart. Sem osztályomtól, sem önmagamtól nem voltam soha elragadtatva. Írásaimmal is azt akarom elérni, hogy az elégedett emberek érezzék magukat rosszul a bőrükben. Az a nehéz, hogy olyasvalamit szeretnék verseimmel megoldani, ami nem elsősorban a költészet feladata.

UTASSY JÓZSEF

A negyvenegyes tavasz harmadik napján születtem Ózdon. Amikor apám elesett, én akkor tanultam járni. Gyermekevéimet BükkSZenterzsébeten töltöttem. Egerben érettségiztem 1959-ben. Több helyen dolgoztam fizikai és szellemi munkakörben. 1967-ben végeztem az ELTE magyar-népművelés szakán. Jelenleg nevelőtanár vagyok Budapesten egy szakmunkástanuló intézetben.

TARTALOM

NAGY LÁSZLÓ: Előszó	3
GYŐRI LÁSZLÓ	5
Jövevény	7
A holdvivő bárány	7
Jégeső	8
Orosházi virágének	8
Különös világ	9
Rákospalota	10
Százéves ballada	10
Vörösrézharang, somfabot, husáng	12
Május 35	13
Kártyakirály	13
Kiver a láz, földem eltemet	14
Lidérc	15
Történelem	16
A holt folyó	17
Címváltozásos napilap	18
Totyog a béka zöld malajból	20
Latinka	21
Halott	23
Szobor a Köztársaság téren	24
Húség világa	25
Nytány	26
MEZEY KATALIN	29
Fohász utoljára	31
Ének	31

Nagycsütörtök, nagypéntek.	32
Se nyugalmat, se biztonságot	32
Fordított Kőmíves Kelemen	33
Hidegebb lesz	34
Esőkergető.	34
Szerelmem.	34
Szégyenem	35
Új város.	35
Kőfej	36
Erőnk.	37
Kormos szél.	38
A hontalanság évszaka	38
Vadrózsás domb	39
Ünnepeink.	40
Kifutópályák	42
Így készül	43
Amíg a buszra várunk.	44
 MOLNÁR IMRE	 45
Borzong a vén tyúk	47
Örökség.	47
Falinaptár	48
Ifjúságom emlékműve.	49
Bosszús induló	50
Nagy feladat	50
Hivatal.	51
Környezettanulmány	51
Idill	52
Kis tavasz	52
Ó, csak lennék olyan	53
Hősök	53

Vers	54
Van-e jogunk	54
Igen, mindenre: igen	55
Üzenet	56
Kutyák, macskák barátja	57
Baleseti jegyzőkönyv egy gondnoknő haláláról	57
 KISS BENEDEK	 61
Szögletes világ (Részletek)	63
Békaríkató	64
Békaszóló békalencse	66
Szótlan vagyok	67
Ősök lármája-békéje	67
Hívogató	68
Véragancs-szarvas	69
Győzelem után	69
Utak keresztje	70
Kettőző madrigál	71
Cavatina	71
Dal	72
História	73
Őrségen	73
Egy becsempészett lap Plinius könyvéből	74
Dobog az eső	75
Füst száll	76
Örök Betlehem	76
 OLÁH JÁNOS	 79
Katonák	81
Lázadók	81

Távozó vonatok	82
Elérhetetlen föld	84
Kövek	85
Három égtáj.	85
Birkapásztor	86
Ostoba tréfa.	87
Gramofon	88
Bohóc	89
Sziszifusz	89
Térképeink	90
Kiáltvány.	91
Fordulópont.	93
 KONC JÓZSEF	 103
Táj	105
Könyveim cementes zsákban	106
Dürer: Hans Imhof arcképe.	106
Kiről a szűzek	107
Karé Magdolna	108
Nagyanyám lakodalma	109
Öreg Makrait a szél ütötte meg.	109
Anyám arany liliomszál	110
Harangok városa	111
Villám	112
Mérsékelt égöv	112
Fáradtság.	114
Küldjétek haza.	115
Indultok-e már?	116
Szieszta	117
Vállaimban tintás rózsa.	118

KOVÁCS ISTVÁN	119
Temetheted-e	121
„Hősi halált halt”	121
Emlék	121
Anyám	122
Betegágyból	122
Egyedül	122
Kinyíló ejtőernyők	123
Egy szerelemhez	123
Alkonyodik	124
Évszakváltások	124
Világos, 1849	125
Robespierre	126
Segesvári éjszaka	126
Sírvers Krzysztof Kamil Baczyńskinak ...	127
Budapest	127
Tűzfalak között	128
Szervátiusz Tibor szobrai	128
Kopjafák	129
Ágyúöntők földje	130
RÓZSA ENDRE	133
Mozzanatok	135
Balatonszemes	135
Faluvég	136
Anyám és én	137
Ősz, 1964	138
Napszakok	139
Öregek táncolnak	140
Napraforgó	143
Arany János	145

Caracalla Caesar	146
Megöregedni azt kell itt	146
Párhuzamok.	147
Huszták	148
Honfoglalás.	149
Elsüllyedt csatatér.	150
Vers ifjúságom értelméről.	151
 UTASSY JÓZSEF.	 153
Ragyogásban.	155
Kis fehér kakas	155
1955.	156
...!	156
El.	157
Első év.	158
Itt.	158
Balatoni képeslapok	159
Engedje meg, hogy bemutassam!	160
Tél.	161
Abortusz után	161
Warnemünde	161
Monológ a pódiumon	162
Senki Földjén	163
Szárszó	164
A föld alól is	164
Kit koldus hazámnak hívok.	165
A Nagy Szavak körútján	165
Feslő fák erejére	166
A kör átváltozásai	167
Csillagvirágváza	167

Apollinaire	169
Ember az őszben	169
Zúg Március	170
Erőforrás	170
ÉLETRAJZI JEGYZETEK	171
TARTALOM	177

816/20

Jelen hasonmás kiadásunk
az Ifjúsági Nyomdában,
Budapesten, 1969-ben nyomtatott
azonos című könyv alapján készült.

A szerzők fotóit Cservenka Ferenc készítette.

© Győri László, Kiss Benedek, Konczek József,
Kovács István, Mezey Katalin,
Nagy László jogutódja, Oláh János jogutódjai,
Péntek Imre, Rózsa Endre jogutódjai,
Utassy József jogutódja, 2019

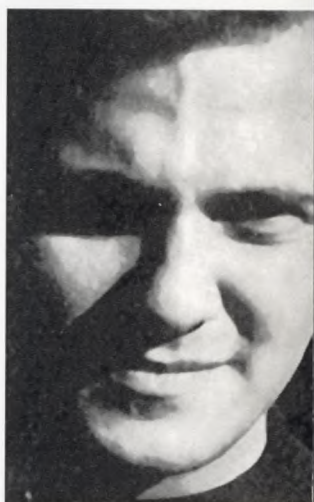
ISBN 978-963-9373-93-8

Kiadja az Írók Alapítványa – Széphalom Könyvműhely
1093 Budapest, Lónyay u. 43. fszt. 1.
E-mail: info@szephalom-konyvmuhely.hu
www.szephalom-konyvmuhely.hu
Szöveggondozás: Bod Katalin
Felelős kiadó: Mezey Katalin
Nyomdai előkészítés: Scriptor Kft., Budapest
Nyomdai kivitel: Séd Nyomda, Szekszárd

MEZEY KATALIN

RÓZSA ENDRE

OLÁH JÁNOS

Ára: 2000 Ft

9 789639 373938

MOLNÁR IMRE

KISS BENEDEK

UTASSY JÓZSEF

ELÉRHETETLEN FÖLD

0 Ft

73938